

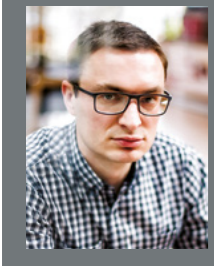
▶ V DOUPOVSKÝCH HORÁCH USILUJÍ O NÁVRAT TETŘÍVKA str. 14

- ▶ **MINISTR HLADÍK: POVODŇOVÁ POMOC MUSÍ BÝT RYCHLÁ** str. 6
- ▶ **KOLÍNSKÁ ELEKTRÁRNA UŽ NEPÁLÍ UHLÍ** str. 8
- ▶ **SLONI SE BOJÍ VČEL A TO JIM ZACHRAŇUJE ŽIVOT** str. 26

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

v září bohužel na mnoha místech platilo, že neštěstí nechodí po horách, ale po řekách.

Povodně připravily o život několik lidí a způsobily miliardové škody. Vytopeným lidem stát pomáhá, například Ministerstvo životního prostředí vyčlenilo na pomoc tři miliardy korun. O tom, jak pomoc funguje, se dočtete v našem článku

i v rozhovoru s ministrem životního prostředí Petrem Hladíkem. Věřme, že obnova škod půjde co nejdříve a přejme všem zasaženým domácnostem brzký návrat do normálního života.

Jak už jste v našem časopise zvyklí, věnujeme se často jednotlivým projektům. Do rubriky Úspěšný projekt patří například elektrárna v Kolíně, která přešla z uhlí na jiné zdroje a pomůže tak životnímu prostředí. Dotační peníze často využívají také veřejné budovy. My například píšeme o průmyslové škole, kde si pořídili moderní a přitom energeticky úspornou kuchyň. Takových škol je samozřejmě po celé republice mnohem více. Nejenže ušetří energii elektrickou, ale i energii zaměstnanců, kterým se vaří lépe a efektivněji. A to jistě bude poznat i na finálním výsledku. Takže až si někdy v jídelně dáte srbské rizoto, vězte, že to bylo méně náročné než v té staré kuchyni. Úplně nový pavilon, který bude úsporný, chtějí vybudovat u střední školy v Liberci.

Komu se nelíbí, tomu se zelení. To platí nejen pro školu či práci, ale i pro obce. Teď na podzim se zelené barvivo našemu zraku více vyhýbá, ale počkejte na jaře, kdy všechno vypučí, to bude zelené krásy. Těší se na to například ve Veselí nad Moravou, kde vysadili tisíce keřů a stromů. Zelená stuha potěšila obec Babylon, kde nedošlo ke zmatení jazyků, ale k příkladné péči o zeleň, za což získal Babylon ocenění. Když budete mít chuť na výlet, určitě zajďte k osm set let starému dubu na Chrudimsko. Vždyť rostl v době, kdy Českému království vládly králové z rodu Přemyslovců. Letos získal ocenění Strom roku.

JAN RÖDLING
šéfredaktor

Program Oprav dům po babičce zvýšil zájem o renovace domů

Ministerstvo životního prostředí spustilo před rokem motivační program Oprav dům po babičce. **České domácnosti dostaly poprvé k dispozici unikátní finanční nástroj: zálohovou dotaci kombinovanou s výhodným úvěrem na důkladné renovace starších rodinných domů.**

Program z rodiny dotačních titulů Nové zelené úsporám oslovil již pět tisíc domácností, převážně mladých rodin, které si řekly o více než pět miliard korun. Ve srovnání s předchozím obdobím se zájem o podporu hlubokých renovací rodinných domů ztrojnásobil.

„Při přípravě programu Oprav dům po babičce jsme sledovali dva hlavní cíle: primárně jsme ho koncipovali jako pomoc mladým českým rodinám, aby si mohly zajistit vlastní důstojné a současně úsporné bydlení. Zároveň jsme chtěli plně využít potenciál stávající zástavby a zabránit tomu, aby se obce rozšiřovaly do volné krajiny a aby se kvůli bytovým potřebám zabírala další a další zemědělská půda,“ uvádí ministr životního prostředí Petr Hladík.

„Po roce od spuštění programu evidujeme přes pět tisíc žádostí v objemu pěti miliard korun, z čehož je většina již vyplacena na účtech žadatelů. Je vidět, že žadatelé využívají plnou výši podpory, tedy přibližně jeden milion korun. Ukazuje se, že nabídka předfinancování projektu kombinací zálohové dotace a výhodného úvěru byla správným krokem, který pomohl domácnostem odbourat nejčastější bariéru na cestě k úspornějšímu bydlení – nedostatku vlastních vstupních prostředků na nákladnou komplexní renovaci, generující maximální úspory,“ vysvětluje ministr Hladík.

Zároveň došlo k výraznému zvýšení podílu komplexních renovací v přijatých žádostech na podporu zateplení u rodinných domů. „Zatímco v předchozí etapě programu Nová zelená úsporám se jen čtvrtina žádostí o podporu zateplení týkala komplexních renovací, v nové etapě od září 2023 se do hlubokých a nejvíce úsporných rekonstrukcí pouští již tři čtvrtiny žadatelů o dotaci na zateplení rodinného domu,“ říká ředitel Státního

„Největším přínosem programu Oprav dům po babičce je, že pomůže i těm domácnostem, které se dosud nemohly pustit do renovace kvůli nedostatku vlastních zdrojů,“ zdůrazňuje ministr Petr Hladík.

fondu životního prostředí ČR Petr Valdman a dodává: „Více než 90 % žadatelů využívá možnost zahrnout do podporovaného projektu i další opatření, která umocňují výsledný úsporný efekt renovace.“

V programu Oprav dům po babičce mohou získat ekonomicky aktivní majitelé rodinných domů či rekreačních objektů využívaných k trvalému bydlení až jeden milion korun na komplexní zateplení obálky budovy, a to ještě před započítáním renovace. Další statisíce korun dostanou navíc na ekologické zdroje tepla, fotovoltaiku, systémy na hospodaření se srážkovou a odpadní vodou a další úsporná a adaptační řešení.

Jedním z cílů programu bylo též pomoci domácnostem pečujícím o děti, které nejvíce pociťují důsledky vysokých životních nákladů a nízké dostupnosti hypotečních úvěrů. Rodinný bonus ve výši 50 tisíc korun proto zvýhodňuje v programu každé nezaopatřené dítě žadatele. „Po roce vidíme, že program se podařilo správně začít, neboť dvě třetiny žádostí v programu Oprav dům po babičce přicházejí právě od rodin s malými dětmi,“ vysvětluje Petr Hladík.

Dotace vyplácená před realizací rekonstrukce byla na jaře letošního roku doplněna o možnost získat výhodný úvěr od stavebních spořitelny a bank. Unikátní finanční nástroj je výsledkem spolupráce státu s bankovním sektorem a umožňuje spolufinancovat komplexní renovace rodinných domů za mimořádně výhodných podmínek, kdy prostředky na zvýhodněný úvěr rovným dílem poskytují Státní fond životního prostředí ČR bezúročně z Modernizačního fondu a finanční instituce z vlastních zdrojů. Díky této kombinaci je výsledný úrok poloviční s fixací minimálně na pět let. Spořitelny a banky navíc pro potřeby tohoto finančního produktu nepožadují zástavu nemovitosti a nabízejí dlouhodobou splatnost.

Zvýhodněný úvěr je poskytován úspěšným žadatelům v programu Oprav dům po babičce na pokrytí způsobilých výdajů na renovaci a může dosáhnout až dvojnásobku schválené dotace. Renovovaný dům bude výrazně úspornější a peníze ušetřené za energie pomohou domácnostem úvěr splatit.

„Největším přínosem programu Oprav dům po babičce je, že pomůže i těm domácnostem, které se dosud nemohly pustit do renovace kvůli nedostatku vlastních vstupních zdrojů,“ zdůrazňuje ministr Petr Hladík. „My jim nabízíme řešení, kdy část finančních prostředků dostanou žadatelé předem formou nevrátné dotace a zbytek si půjčí, ve srovnání s běžnými úvěry za poloviční úrok. Důležité je fakt, že poskytnuté peníze se vrací státu, a mohou se tak využít pro další renovace,“ uzavírá ministr.

Program Oprav dům po babičce je od září 2023 součástí neefektivnějšího a nejdéle trvajícího dotačního programu Nová zelená úsporám, určeného na podporu energetických úspor v rodinných a bytových domech. V programu Nová zelená úsporám bylo od roku 2021 podpořeno již více než čtvrt milionu projektů částkou přesahující 52 miliard korun z Národního plánu obnovy a Modernizačního fondu. ●

Konference o ekovýchově se zaměřila na komunikaci i dezinformace

Orientace v současném světě není jednoduchá, lidé se ve veřejném prostoru neustále setkávají s konspiračními teoriemi, vytrháváním z kontextu, vytvářením zmatku nebo mlžením. Právě komunikace a boj proti dezinformacím byly hlavním tématem letošního setkání odborníků na environmentální výchovu, vzdělávání a osvětu (EVVO).

Foto: konference-evvo.cz

Národní konference EVVO s podtitulem „Labyrint komunikace nejen o klimatické změně“ se konala v Brně pod taktovkou organizace Lipka a Ministerstva životního prostředí.

„Ekovýchova je jednou z mých programových priorit. Usiluji především o to, aby kvalitní vzdělávací programy mohlo využívat více škol, než je tomu nyní. Tuto konferenci vnímám jako důležité setkání komunity ekologických vzdělávatelů, kteří vědí, že environmentální vzdělávání je potřeba neustále rozvíjet a obohacovat o aktuální perspektivy. Vloni se konference zaměřila na sociální otázky, letos je to nesmírně důležité téma dezinformací a komunikace,“ řekl při zahájení 7. ročníku Národní konference environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) ministr životního prostředí Petr Hladík.

„Na tom, jaký způsob dorozumívání volíme, jakým informacím věříme, jak s nimi pracujeme a jak na jejich základě jednáme, totiž záleží nejen kvalita našeho vlastního života, ale také stav světa okolo nás i stav naší planety,“ zmiňuje ředitelka Lipky a hlavní garantka konference Hana Korvasová.

Řečníci nabídli vzhled do problematiky i pomocnou ruku, aby provedli nepřehledným labyrintem přes dvě stovky účastníků z řad vzdělávatelů, například ze středisek ekologické výchovy, učitelů všech stupňů škol včetně vysokých i zaměstnanců úřadů zodpovědných za ekovýchovu. Tři bloky se postupně věnovaly klíčovému poznat-

kům o kontextu komunikace, dezinformacím ve vzdělávání a předáním praktických rad a nástrojů tak, aby vzdělavatelé byli dobrými průvodci pro děti, žáky, studenty, kolegy i širší okolí.

„Záměrně šířené dezinformace vzdělávání a osvětu svým způsobem paralyzují. Je mnohem náročnější vzdělávat někoho, kdo je pod vlivem dezinformací, než někoho, kdo je myšlenkově otevřen a schopen kritického myšlení. Proto je důležité i ve vzdělávání téma všudypřítomných dezinformací otevřít a hledat nástroje prevence,“ doplňuje ministerský rada MŽP a spoluorganizátor konference Miroslav Novák.

„Je báječné, že pozvání přijali takoví lidé, jako je autor knihy Továrna na lži Vojtěch Pecka nebo novinář Petr Koubský, který umí skvěle prezentovat vědu tak, aby byla pochopitelná a zároveň nezkrslá. Byla to obrovská inspirace do výuky, ale i do osobního života,“ dodává Hana Korvasová.

Národní konference EVVO a environmentálního poradenství je každoročním největším setkáním vzdělávatelů v oblasti environmentálního vzdělávání. Akci pořádá Lipka pro Ministerstvo životního prostředí od roku 2017. Akce je určena především pracovníkům středisek a organizací zabývajících se environmentální výchovou nebo poradenstvím, pracovníkům státní správy a samosprávy, pedagogům a odborné veřejnosti, také novinářům, studentům a dalším zájemcům o inspiraci. ●

Liberec rozšíří gymnázium, bude energeticky nenáročný

Po podpisu smlouvy s dodavatelem, po kladném stanovisku k získání evropské dotace a změně územního plánu Liberce již nic nebrání výstavbě pavilonu učeben na libereckém Gymnáziu F. X. Šaldy.

S tavět by se mělo na podzim příštího roku a žáci by se nových prostorů mohli dočkat na konci roku 2026. „Díky novému pavilonu bude možné otevřít v každém ročníku čtyřletého gymnázia o třídu víc. V současné době panuje zvýšená poptávka po všeobecném vzdělávání a současné kapacity škol, zejména v Liberci, nedostačují. Tento projekt pomůže přehodnotit poptávky zmírnit,“ uvedl hejtman Martin Půta.

Součástí projektu je výstavba samotného pavilonu gymnázia, demolice a vybudování propojovacího krčku, vznik komunikací a zpevněných ploch, přeložky inženýrských sítí, terénní úpravy, drobná architektura a úprava hřiště.

V souladu s moderními trendy půjde o nenáročný, energeticky úsporný objekt s jižní stěnou bohatě prosklenou kvůli využití dobrého osvětlení. Chybět nebude ani tepelné čerpadlo, zelená střecha a fotovoltaické panely. Náklady na projekt mají být 211 milionů korun, Liberecký kraj získal dotaci z Modernizačního fondu na podporu energetické účinnosti ve veřejných budovách a infrastrukturu. Dotace by měla být ve výši přes 100 milionů korun.

Při výstavbě hodlá kraj uplatnit dodavatelský režim design & build neboli „vyprojektuj a postav“, který se v minulosti osvědčil třeba při dopravních stavbách. „Dodavatelský systém design & build nám pomohl ušetřit nemalé finanční částky,“ potvrdil Zbyněk Miklík, náměstek hejtmána pro resort ekonomiky, majetku, investic, veřejných zakázek a informatiky. „V praxi to znamená, že stavební firma bude pružně a rychle reagovat na případné změny zadávacích požadavků.“

Architektonický a výtvarný návrh vychází z požadavku na výrazně energeticky úsporné budovy. Minimální obálce budovy napomáhá její jednoduchý kompaktní tvar. Na obdélníkovém půdorysu s jedním podzemním podlažím jsou dvě patra učeben a objekt je zakončen ustupujícím podlažím s technologickou částí budovy, dalšími učebnami a střešní terasou (částečně zastřešenou).

Energetický koncept se projevuje i ve formální stránce architektury. Jižní fasáda je v maximální míře vybavena okenními otvory a nástěnnými fotovoltaickými panely. Svislá poloha panelů zajišťuje lepší přijímání slunečního svitu zejména mimo léto. Severní fasáda je řešena naopak s minimálními rozměry oken, které však ještě umožní provoz speciálních učeben a kabinetů. Severní stěna bude připravena technicky na popnutí stálezelenými rostlinami (břečtan), střecha bude zelená extenzivní.

Dispozičně stavba navazuje na stávající chodbu gymnázia novým spojovacím krčkem.

Při výstavbě hodlá kraj uplatnit dodavatelský režim design & build neboli „vyprojektuj a postav“, který se v minulosti osvědčil třeba při dopravních stavbách.

Ten vyúsťuje u hlavního tříramenného schodiště s výtahem. Schodiště je navrženo se zrcadlem procházejícím přes spodní tři podlaží. Tímto prostorem se přirozené osvětlení dostává i do budovy stávajícího gymnázia a schodiště s krčkem tak tvoří hlavní napojovací osu obou budov. Vstup je ze severozápadního nároží budovy přes závětrří a zádveří. Samostatné schodiště vede do šaten a plní tak částečně funkci hygienického filtru. V prvním podzemním podlaží jsou navrženy šatny, kmenové učebny, sklad a posilovna se sportovními šatnami a sprchami doplněná hygienickým zázemím. V prvním nadzemním podlaží je přes prosklenou přičku zajištěn bezbariérový vstup, dále jsou zde učebny, kabinety a knihovna. Ve druhém podlaží je dispozice obdobná, doplňuje ji nový napojovací krček. Ve východním trávě je navržen prostor pro výtvarnou výchovu. Ve třetím podlaží jsou navrženy místnosti pro výuku, ale zejména technologická část (vzduchotechnika a místnost serveru včetně případné ústředny EPS a EVAK-ROZHL). Ve všech podlažích je navrženo v samostatném traktu hygienické zázemí. Vedle něj je situováno požární schodiště, které končí výstupem na terén v úrovni prvního podlaží.

Podle odborného posudku (synantropy) bude velká pozornost zaměřena na výplně oken, a to hlavně na jižní a východní straně budovy. Ty je nutné upravit tak, aby nedocházelo k odrazům okolní krajiny a ptáci je vnímali jako překážku v průletu a do skleněných výplní nenaráželi. Vhodné je volit polepy nebo nejlépe pískování. Při výstavbě je třeba počítat s tím, že objekt může nabídnout nové úkryty pro netopýry a synantropní druhy ptáků, jako jsou rorýsi. Z tohoto důvodu se navrhuje umístění několika budek pro rorýse s orientací na sever. Podle zpracovaného PENB budou pro kotvení tepelných izolací do nosných konstrukcí použity kotvy s přerušeným tepelným mostem nebo lepení dle certifikovaného postupu. ●

jako je Modernizační fond, Národní plán obnovy, Operační program Životní prostředí či Operační program Spravedlivá transformace. Co do objemu financí jsou pro nás evropské fondy nepostradatelné, díky nim můžeme realizovat projekty, které významně posunují Česko k udržitelnější budoucnosti,“ uvedl Petr Valdman, ředitel Státního fondu životního prostředí ČR.

Pořad poběží na programu ČT2 od 19. listopadu do 10. prosince 2024 vždy v úterý odpoledne a v následné repríze ve čtvrtek večer. Každý týden bude k vidění nový díl, a to jak na televizní obrazovce, tak i v iVysílání na webu České televize. V tomto internetovém archivu bude pořad pro případné přehrání a zhlédnutí k dispozici kdykoliv. ●

Průmyslovka v Jeseníku má novou kuchyň, ušetří

Moderní kuchyň nyní disponuje úspornějšími technologiemi. Kvůli rozsáhlým povodním, které v září postihly Jesenícko včetně samotného města Jeseník, byla však škola i jídelna nějakou dobu mimo provoz.

Projekt „Střední průmyslová škola Jeseník – rekonstrukce gastroprovozu“ je spolufinancován z Operačního programu Životní prostředí. Jeho cílem je snížení energetické náročnosti technologických procesů veřejné infrastruktury. V rámci projektu byla realizována výměna stávajícího nehospodárného gastrozařízení, stavební práce související se změnou varné technologie, výměna osvětlení za nové LED osvětlení a úpravy na vzduchotechnice.

„Přestože budova Střední průmyslové školy Jeseník nebyla přímo zatopena a zůstala suchá, její provoz byl dočasně omezen. Žáci se do lavic vrátili až v pondělí 30. září. Ve stejný den mohlo vedení školy obnovit také provoz nové kuchyně a jídelny. Rekonstrukce vyšla celkem na 19,5 milionu korun,“ řekl hejtman Olomouckého kraje Josef Suchánek.

Foto: Olomoucký kraj

Budova Domova mládeže, která je součástí školního areálu, mezitím sloužila jako evakuační centrum pro místní obyvatele zasažené povodněmi. Následně byla využívána pouze pro ubytování složek Integrovaného záchranného systému (IZS), které v oblasti stále pracují na obnově. S nástupem žáků do škol se však vrací i možnost jejich ubytování. Od dalšího týdne pak budou moci Dům mládeže opět využívat také žáci hotelové školy a gymnázia.

„Rekonstrukce kuchyně, která probíhala od června do konce srpna 2024, se zaměřila na výměnu starého vybavení za moderní a úsporné technologie. Tyto novinky výrazně šetří energii a vodu. Nová zařízení mají také automatický dálkový systém, který sleduje spotřebu energie. Očekává se, že celková spotřeba klesne o 35%,“ uvedl krajský radní pro oblast školství Aleš Jakubec.

Zlepší se také pohodlí pro pracovníce ve školní jídelně. Díky vyhříváním vozíků bude snadnější a efektivnější přeprava jídla na další dvě školy, pro které průmyslovka vaří. ●

Ve Veselí nad Moravou vysadí několik tisíc stromů a keřů

Ve Veselí nad Moravou bude v příštím roce v rámci projektu ÚSES vysazeno čtyři a půl tisíce stromů a bezmála tři tisíce keřů a bude zatravněna plocha o výměře osmi hektarů.

Tento ambiciózní projekt je realizován díky úspěšné žádosti o dotaci z Operačního programu Životní prostředí 2021–2027. Dotace pokryje 100 % nákladů.

Projekt je klíčovou součástí městské strategie na ochranu přírody a krajiny, přičemž se zaměřuje na rozvoj územního systému ekologické stability (ÚSES). Tento systém podporuje propojení jednotlivých ekosystémů v krajině, čímž napomáhá přirozenému pohybu rostlin a živočichů a zároveň přispívá k obnově půdní úrodnosti a zadržování vody v krajině.

Dotace byla udělena v rámci dotačního programu „Vodní a vegetační krajinné prvky“, výzva č. 47. První etapa projektu obsahuje výsadbu 4 595 stromů, 2 810 keřů, dále 82 924 m² trávníku a oplocenku v délce 7 073 m.

„Tento projekt přispěje ke zlepšení krajinného rázu a posílí ekologickou stabilitu našeho města a jeho oko-

li. Zároveň podpoří biodiverzitu a lepší kvalitu života obyvatel díky novým přírodním prvkům a zeleným plochám,“ uvedl starosta města Petr Kolář.

V současné době město zahájilo výběrové řízení na realizátora I. etapy projektu, podle kterého má proběhnout výsadba nejpozději do 30. květnu 2025 s uvedením dalších lhůt pro následnou péči. Předpokládaná hodnota této veřejné zakázky je 27 360 666 Kč bez DPH. Financování projektu je zajištěno prostřednictvím Operačního programu Životní prostředí, který poskytuje finanční prostředky na projekty zaměřené na ochranu a obnovu přírody. Projekt v hodnotě několika milionů korun významně přispěje k udržitelnosti městského prostředí a posílí biodiverzitu v regionu.

Starosta města Veselí dále vysvětluje: „Tento projekt je důležitým krokem k zajištění dlouhodobé ekologické rovnováhy. Stromy a keře přispívají

Foto: archiv SFZP ČR

ke snížení emisí oxidu uhličitého, poskytují přirozený úkryt pro zvěř a přispívají k ochlazení městského prostředí. Naše město se zavázalo k zodpovědnému přístupu k životnímu prostředí a jsme rádi, že jsme získali podporu pro realizaci tohoto projektu.“ ●

Inspirativní klimatické projekty na obrazovkách České televize

Pod názvem „Česko a Evropa řeší klima II“ startuje od 19. listopadu 2024 v České televizi nový čtyřdílný seriál. Osvětově-informační cyklus opět nabídne divákům příklady dobré praxe v oblasti klimatických opatření.

„Navštívili jsme s kamerou okolo třiceti lokalit, abychom zmapovali konkrétní projekty obcí, měst, firem a dalších klíčových aktérů, kteří přispívají ke snížení emisí skleníkových plynů nebo pomáhají přizpůsobit se dopadům klimatických změn. Velký důraz jsme tentokrát kladli na proměnu tuzemské energetiky včetně transformace teplárenství. Hodně nás zajímaly i dekarbonizační aktivity průmyslových podniků a oblast energetických úspor. A neopomenuli jsme ani velmi důležité téma kli-

matického vzdělávání,“ popsal záměr tvůrců pořadu jeho moderátor a spoluscenárista Michal Zák.

Mezi představenými úspěšnými projekty figuruje i řada těch, které byly finančně podpořeny z evropských a národních dotačních programů spravovaných Státním fondem životního prostředí ČR. „Je důležité, že pořad seznámí širokou veřejnost s přínosy projektů spolufinancovaných z evropských zdrojů,

MINISTR HLADÍK: POVODŇOVÁ POMOC MUSÍ BÝT RYCHLÁ, POMÁHÁME DOMÁCNOSTEM I OBCÍM

V polovině září zasáhly do života mnoha lidí a obcí povodně. Mnozí přišli o střechu nad hlavou, ničivé záplavy zlikvidovaly infrastrukturu. **Do zasažených oblastí míří pomoc na obnovu, kterou distribuuje i Ministerstvo životního prostředí.** O pomoci i povodních jsme se bavili s ministrem životního prostředí Petrem Hladíkem.

Velká voda protékla obcemi rychle, obnova ale potrvá dlouho. Jakou pomoc mohou lidé očekávat?

Předně musí říct, že je mi líto, že přírodní katastrofa připravila o život několik lidí a tisícům lidí vzala majetky, často všechno, co měli. Díky odborníkům z Českého hydrometeorologického ústavu, který je naší resortní organizací, jsme o hrozbě povodní věděli s velkým předstihem, a podařilo se nám tak zachránit mnoho životů i zabránit ještě větším škodám. Přesto velká voda nevyhnutelně napáchala mnoho škod. Od počátku lidem říkáme, že je v tom stát nenechá a poskytne jim pomoc. To také děláme. Naše ministerstvo vypsalotační výzvy, přes které lidem přijdou peníze.

Jak to funguje?

O peníze je možné žádat už od začátku října. Funguje to tak, že o pomoc žádají přímo samosprávy obcí. V první z výzev obce žádají o mimořádnou pomoc ve výši 40 tisíc korun paušálně pro každou vyplavenou domácnost. To je okamžitá pomoc pro domácnosti v Moravskoslezském a Olomouckém kraji, stejně jako v obci Frýdlant na Liberecku, které byly zasaženy povodní v důsledku tlakové níže Boris. O konkrétní částce pro každou domácnost pak rozhodnou samy obce. Samy si nastaví klíč, podle něhož budou peníze domácnostem rozdělovat, částka pro jednotlivé domy a byty tak může být podle rozsahu škod vyšší i nižší. To jsou peníze na pokrytí nejnnutnějších výdajů, na opravy škod, nákladů na energii a na pořízení základního vybavení a zajištění základního chodu domácností. Celkem je připravena miliarda korun.

Proč se to řeší přes obce?

My máme s obcemi jako žadateli o dotace dobré zkušenosti. Obec si požádá hromadně, za všechny občany zasažené povodní, sama totiž ví, kdo a kde pomoc nejvíce potřebuje. Lidé v zatopených oblastech mají svých starostí dost, nechťeli jsme je zatěžovat podáváním žádostí, přes obec je to jednodušší. Radnice v postižených oblastech mohou dát vyšší částku těm rodinám, které byly zasaženy více. To my z centrální úrovně nedokážeme posoudit, místní znají situaci mnohem lépe a dokážou peníze roz-

Naše ministerstvo dlouhodobě podporuje protipovodňová opatření různého druhu. Jen od roku 2014 na ně šlo přes 16 miliard korun z evropských peněz i národních zdrojů.

dělit efektivněji. Podle nás je to nejrychlejší a nejspravedlivější cesta. Dotace rozdělujeme přes Státní fond životního prostředí ČR, který má ve spolupráci s obcemi mnoho zkušeností.

Za jak dlouho obce peníze dostanou?

Do patnácti dnů od schválení žádosti. Posíláme je zálohově, tedy rychle, žádosti jsou zpracovávány průběžně. Dotace je sto procentní. Je to pomoc domácnostem, aby mohly co nejrychleji obnovit obydlí a zajistit si základní potřeby.

Voda poničila i obecní infrastrukturu, vyplavila čistírny odpadních vod. Míří dotace i tímto směrem?

Samozřejmě, obnova infrastruktury je zásadní a obcím by to bez pomoci trvalo dlouho. Naším cílem je co nejrychlejší obnova. Proto jsme vypsalotační výzvu také pro tento segment, jsou v ní 2 miliardy korun. Primárně to jsou peníze na obnovu vodovodů, kanalizací a čistíren odpadních vod.

Chceme lidem v postižených obcích umožnit návrat k běžnému životu a pokud možno minimalizovat dopady nefungujících zařízení na životní prostředí. Rychlá a efektivní pomoc je klíčová i s ohledem na blížící se příchod zimy, proto jsou pro postižené oblasti připraveny 2 miliardy. Opět dáváme až sto procent celkových nákladů.

Platí i u této výzvy, že peníze budou rozdělovány rychle?

Ano, snažíme se pomáhat co nejrychleji. Cílem je zajistit bezpečné a stabilní podmínky pro dodávky pitné vody a čištění odpadní vody v zasažených oblastech. A jak víme, například obnova čistírny odpadních vod je opravdu nákladná záležitost.

Je pravděpodobné, že povodně přijdou znovu. Co může stát udělat, aby byly škody co nejnižší?

Naše ministerstvo dlouhodobě podporuje protipovodňová opatření různého druhu. Jen od roku 2014 na ně šlo přes 16 miliard korun z evropských peněz i národních zdrojů. Jsou to opatření od aktualizací protipovodňových plánů a obecních varovných systémů až po nákladné investice do infrastruktury na vodních tocích a dílech. Při povodních se ukázalo, že tato opatření fungují a ochránila životy a majetek mnoha lidí. Zafungovala také vodní díla, která dokázala významně zachytit a zploštit povodňovou vlnu. Kdybychom měli dostavené potřebné hráze, přehrady či nádrže, jejichž výstavbu někdy samy obce blokují, byly by škody ještě nižší. Připravuji změnu zákona, která by měla budování ochrany před velkou vodou urychlit. Chceme zjednodušit pravidla tak, abychom byli schopni potřebná vodní díla budovat v horizontu roků, nikoli desítek let. ●

▶ Tři miliardy korun pomohou vytopeným obcím a domácnostem

Ministerstvo životního prostředí nabízí domácnostem a obcím tři miliardy korun na řešení následků povodní, které letos v září zasáhly obce zejména v Moravskoslezském a Olomouckém kraji spolu s obcí Frýdlant na Liberecku.

O tuto pomoc požádalo ke konci října již 38 obcí. Peníze zamíří jak na bezprostřední pomoc zasaženým domácnostem, tak na obnovu poničené vodohospodářské infrastruktury. O prostředky ze dvou mimořádných výzev mohou obce žádat od 9. října 2024. Celkem vláda na následky povodní vyčlenila v letošním roce 30 miliard korun.

„Uvědomujeme si, že domácnosti, které povodně zasáhla a které se stále vypořádávají s ničivými následky, potřebují naši pomoc co nejdříve. Ministerstvo životního prostředí má proto připraveno jednu miliardu na pomoc přímo poškozeným domácnostem na pokrytí poškozeného majetku, plateb za energii nebo nákup základního vybavení a další dvě miliardy na obnovu poškozených vodovodů, kanalizací a čistíren odpadních vod. Částky bude samozřejmě možné navýšit podle potřeby. Zatím si o pomoc pro vyplavené domácnosti požádalo osmáct set obcí. Celkem pošleme 241 milionů korun a tím podpoříme 6 040 rodin s poškozenými domy a byty. Pokud jde o obnovu vodohospodářské infrastruktury v postižených obcích, zde zatím evidujeme šestnáct žádostí obcí včetně Jesenicka a Ostravy za více než 1,1 miliardy korun, z toho sedm žádostí je schválených, další nyní procházejí

schvalovacím procesem,“ vysvětluje ministr životního prostředí Petr Hladík.

Pomoc vyplaveným domácnostem na zajištění fungování

Na bezprostřední pomoc s vyplavenými domy a byty míří rodinám miliarda korun z programu Pomoc domácnostem po povodni 2024. „Obce z Moravskoslezského a Olomouckého kraje, stejně jako Frýdlant na Liberecku, mohou získat paušálně 40 000 korun na každou domácnost zasaženou povodní. Administrace je nastavena velmi jednoduše, po podání žádosti následuje vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace a zaslání finančních prostředků na účty obcí, které si samy pak podle zvoleného klíče schváleného zastupitelstvem určí, kolik peněz konkrétní domácnosti dostanou – a to podle míry škod,“ dodává ministr Hladík.

Klíč k rozdělování prostředků z výzvy budou obce poté předkládat Státnímu fondu životního prostředí při vyúčtování žádosti. „Obce mohou pro své občany žádat o podporu až do konce ledna 2025, prostředky poskytujeme zálohově a vyúčtování je nutné předložit nejpozději do 31. ledna 2026,“ říká Petr Valdman, ředitel Státního fondu životního prostředí ČR.

Peníze na obnovu poškozených vodovodů, kanalizací a ČOV

Další pomoc obcím nabízí výzva „Obnova infrastruktury po povodni 2024“. V ní mohou obce aktuálně využít dvě miliardy korun na opravy veřejné vodohospodářské infrastruktury – tedy na obnovu povodněmi poničených vodovodů, kanalizací a čistíren odpadních vod. Finanční prostředky pomohou při zprovoznění základní vodohospodářské infrastruktury určené pro veřejnou potřebu.

„Z uvolněných peněz opraví zaplavené a poničené zdroje pitné vody, čistírny odpadních vod a související objekty, vyčistí a zprovozní vodovodní sítě, kanalizační stoky, ale i domovní přípojky. Zafinancovat mohou i dočasná řešení na zajištění pitné vody a odvod odpadních vod. Cílem aktuální finanční pomoci je co nejrychleji zajistit bezpečné a stabilní podmínky pro dodávky pitné vody a čištění odpadní vody v zasažených oblastech,“ komentuje ministr Petr Hladík.

Žádosti o podporu mohou obce podávat do konce března 2025 prostřednictvím elektronického systému Státního fondu životního prostředí ČR. Prostředky, pokrývající až 100 % uznatelných nákladů, dostanou zálohově do pěti dnů od uzavření smlouvy o poskytnutí dotace.

Září povodně byly důsledkem extrémního množství srážek, které spadly na většinu území republiky. Následně se rozvodnily toky, které způsobily smrt několika lidí a způsobily škody ve výši desítek miliard korun. Díky včasné předpovědi meteorologů byly škody na životech i majetku nižší. ●

Elektrárna Kolín **ukončila po téměř sto letech své existence spalování uhlí**. Rozsáhlá investice za více než čtvrt miliardy korun umožnila již v současné topné sezóně přechod na čistší paliva, primárně biomasu.

KOLÍNSKÁ ELEKTRÁRNA UŽ **NESPALUJE UHLÍ**

Foto: archiv SFŽP ČR

emisních limitů nově požadované legislativou při použití nejlepších dostupných technologií,“ uzavírá Martin Brůha.

Celkový účet za dekarbonizaci? Přes 20 miliard

Elektrárna Kolín není jediným energetickým provozem spadajícím do skupiny Veolia Energie, který se „odstříhl“ od uhlí a primárně vsadil na obnovitelný energetický zdroj. Dekarbonizovaný je již provoz v Teplárně Přerov (2022) a letos také přibyla Teplárna Frýdek-Místek. V příštích letech budou následovat teplárny či elektrárny v Karvině (2028), Krnově (2029), Olomouci (2030) a Ostravě (2030).

„Veolia Energie je největším distributorem tepla v Česku, dodáváme teplo a teplou vodu bezmála do 600 tisíc domácností napříč republikou. Je proto logické, že investice do dekarbonizace jsou a ještě budou v našem podání výrazné,“ prozrazuje Martin Brůha a pokračuje: „Konkrétně plánujeme investovat více než 20 miliard korun, což by mělo zajistit kompletně dekarbonizovaný provoz všech energetických zdrojů spadajících do skupiny Veolia Energie. To mimo jiné přinese snížení emisí CO₂ našich tepláren o více než 50 %.“ ●

Hlavní výhodou ekologizace provozu je pro Kolín a okolí čistší životní prostředí. Elektrárna díky zmiňované investici například nevyпустí do ovzduší až 72 tisíc tun CO₂ ročně. Díky přechodu na biomasu se tak ročně neutralizuje uhlíková stopa téměř 6 400 Čechů, což je bezmála pětina obyvatel Kolína.

Elektrárna Kolín provozuje až 25 kilometrů parních sítí a zásobuje teplem i elektřinou více než devět tisíc domácností v Kolíně. O dekarbonizaci uvažovalo vedení elektrárny delší čas a ve hře byly různé varianty. „Nakonec jsme se rozhodli pro přestavbu uhelného kotle na využití biomasy. Hlavním palivem pro výrobu tepla a elektřiny v Kolíně tak bude obnovitelný zdroj energie. Je to pro nás významný milník a v aktuální topné sezóně již jedeme bez uhlí,“ uvádí Martin Brůha, ředitel regionu Čechy společnosti Veolia Energie a předseda správní rady Veolia Energie Kolín.

Kromě snížení emisí CO₂ se sníží množství dalších znečišťujících látek. „Další významný benefit představuje snížení emisí prachu téměř o tři tuny ročně a emisí oxidu siřičitého o 660 tun za rok,“ přibližuje Martin Brůha.

Ekologizace v Kolíně

Po přestavbě jednoho uhelného kotle a odstavení druhého uhelného kotle bude Elektrárna Kolín využívat převážně biomasu. Ta bude zejména ve formě dřevní štěpky jako zbytkové hmoty z těžby dřeva v lesích, popřípadě v podobě rostlinných peletek. Kromě toho bude Elektrárna Kolín používat stejně jako dosud zemní plyn jako palivo pro plynové kotle. Ty slouží primárně k dorovnávání celkové dodávky

tepla do teplárenské soustavy. „Dva zdroje paliva nám dodávají flexibilitu a možnost mezi zdroji přecházet podle potřeby. Například když dojde k výpadku jednoho ze zdrojů nebo k velkému cenovému nárůstu některého z nich,“ přibližuje Martin Brůha.

Podstatou zvolené varianty je retrofit kotle, tak aby mohl spalovat místo hnědého uhlí biomasu. Dále byla vybudována nová zařízení pro příjem, skladování, třídění a dopravu biomasy. Celková investice do odklonu od uhlí v Kolíně činila 260 milionů korun, přičemž 156 milionů pokryla dotace z Modernizačního fondu.

„Výbraná varianta modernizace byla navržena tak, abychom byli dále schopni ekonomicky efektivního provozu a zvládali plnit zprůsňené hodnoty

O ELEKTRÁRNĚ KOLÍN

První parní elektrárnu v Kolíně postavil František Křížík v letech 1911–1912, byla jednou z nejstarších elektráren v Čechách. Kolín se také stal prvním městem u nás s veřejným elektrickým osvětlením. Na Křížíkovu kolínskou elektrárnu bylo v roce 1914 napojeno celkem 37 obcí a v roce 1916 měřila rozvodná síť již 270 kilometrů. V roce 1916 prodal František Křížík elektrárnu společnosti ESSO (Elektrárenský svaz středolabských okresů), která ji nechala v letech 1916–1918 zmodernizovat a začala prodávat v Kolíně i první elektrické spotřebiče – lustry, ledničky, vysoušeče vlasů, žehličky, vařiče a sporáky. Vzhledem k tomu, že poptávka po elektrické energii rychle rostla, na konci dvacátých let dvacátého století již mělo k elektřině přístup 70 % obyvatel republiky, stará kolínská Křížíkova elektrárna dosloužila. V letech 1930–1932 proto byla společností ESSO postavena na břehu Labe (na místě v té době již zrušeného Horského cukrovaru) nová, moderní elektrárna ve funkcionalistickém stylu podle návrhu architekta Jaroslava Fragnera. Architekt navrhl i 117 metrů vysoký a 5 metrů široký zděný komín, který byl tehdy nejvyšším komínem ve střední Evropě. Ačkoliv není památkově chráněna, je považována za významnou technickou památku pro zachování podstatných prvků původního vzhledu českého industriálního funkcionalismu.

Foto: archiv SFŽP ČR

Foto: archiv SFŽP ČR

Foto: archiv SFŽP ČR

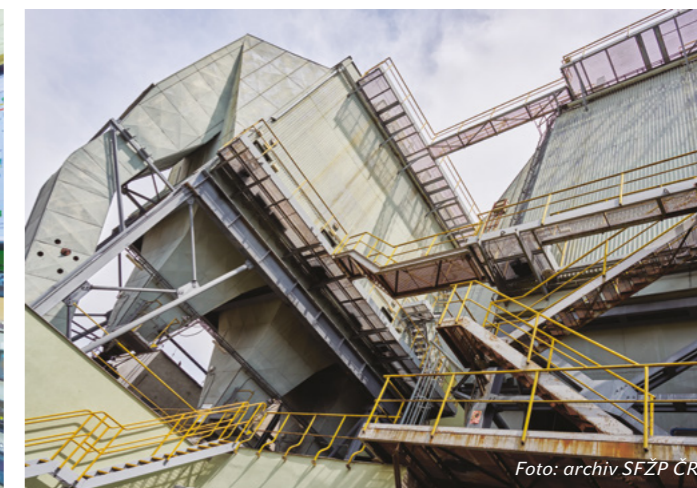

Foto: archiv SFŽP ČR

Foto: archiv SFŽP ČR

Foto: archiv SFŽP ČR

Foto: archiv SFŽP ČR

Foto: archiv SFŽP ČR

▶ Frýdek-Místek navrátil život tůním

Frýdek-Místek obnovil tůně na Bílém potoce ve Frýdeckém lese a zvelebil jejich okolí. **Úpravami došlo k vytvoření biotopu pro živočichy a rostliny. Zkulturované místo nyní láká k procházkám i k posezení v lese.**

Frýdek-Místek obnovil drobné rybníčky na horním toku Bílého potoka ve Frýdeckém lese. Revitalizace se dočkaly čtyři tůně a studánka. „Místo nejen prokouklo, je příjemné na pohled a fajn tipem na procházku do přírody, ale provedená revitalizace nyní ovlivňuje lepší zadržování vody v lokalitě a zlepšuje mikroklima v blízkém okolí,“ uvedl náměstek primátora pro životní prostředí a zemědělství Lukáš Slíva.

U první z tůní, která si uchovávala travlou hladinu, bylo prohloubeno dno a byly odtěženy sedimenty. Její hráz byla zpevněna a byly nahrazeny přelivy z provizorně a svépomocí zabudovaných PVC trubek.

Stav hrází dalších tří tůní si vyžádal komplexní zásah. Hráze byly nahrazeny dřevěnými stupni z modřínových kůlů. Na rozdíl od první tůně neměly a ani po opravě nemají trvalou vodní hladinu, ale vznikl zde mokřad.

Studánka byla obložena lomovým kamenem a PVC trubku nahradila trubka mosazná. V okolí tůní byly zlikvidovány skládky biologického odpadu a byla zajištěna likvidace porostů nepůvodní křídlatky.

Z obratlovců se v obnoveném biotopu bude dařit zejména obojživelníkům a plazům, jako jsou žáby, čolci a užovky, ale také různým druhům ptáků a malým savcům, např. hlodavcům či netopýřům. Výrazně bude podpořen výskyt bezobratlých druhů klešťanek, znakoplavek, bruslařek, vírníků, jepic, okružáků, splešťulí, jehlanek a na ně vázaných druhů vážek.

Stavební práce vyšly na zhruba 1,3 milionu korun, z toho přibližně 890 tisíc korun uhradily Norské fondy, přes 157 tisíc pak městu poskytl Státní fond životního prostředí ČR.

„Naše pozornost se nyní na Frýdecký les výrazněji zaměřuje. Obnovili jsme odpočinkové místo Na Zátíši, chystáme vybudování lesoparku a ptačí stezky ve Frýdeckém lese a plánujeme cyklostezku z Frýdeckého lesa směrem do Sedlišť,“ dodal náměstek primátora Lukáš Slíva.

První zmínky o vzniku tůněk jsou z roku 1949. Vybudovali je místní rybáři, a to pomocí důmyslného použití jednoduchých vzdouvacích a akumulacních zařízení. Až do devadesátých let minulého století byly nádrže využívány k odchovu pstružního plůdku, poté zde svou činnost rybáři ukončili a rybníčky postupně chátraly.

Foto: Libor Solar

Foto: Libor Solar

Z obratlovců se v obnoveném biotopu bude dařit zejména obojživelníkům a plazům, jako jsou žáby, čolci a užovky, ale také různým druhům ptáků a malým savcům, např. hlodavcům či netopýřům. Výrazně bude podpořen výskyt bezobratlých druhů klešťanek, znakoplavek, bruslařek, vírníků, jepic, okružáků, splešťulí, jehlanek a na ně vázaných druhů vážek.

Revitalizace tůní je součástí Adaptační strategie, plánu, který městu pomůže se vyrovnat se změnami klimatu a jejími dopady na život obyvatel. Strategický dokument zahrnuje řadu opatření, jejichž zavedení do praxe zvýší kvalitu života

ve městě. Reaguje na nepříznivé jevy, se kterými se občané v následujících letech budou potýkat stále častěji. Jde například o přehřívání historických center, letní vlny veder, přívalové deště, nedostatečné zaskoňování vody a další. ●

▶ Z odpadu z polí, z potravin nebo z čistíren vod vznikne nová energie

Odpady z čištění vod nebo ze zemědělství se mohou stát domácím zdrojem pro výrobu energie a náhradu zemního plynu. **Bioplyn a hlavně biometan, který je svými vlastnostmi téměř stejný jako zemní plyn, pomáhají při odchodu od uhlí a k lepšímu využívání domácích zdrojů energie.**

Vedle odpadů ze zemědělského provozu dokážou bioplynové stanice využívat i kaly z čistíren odpadních vod a díky tomu využít jak energii, tak zbylý materiál jako hnojivo.

„Díky podpoře Ministerstva životního prostředí ve výši téměř 500 milionů z Operačního programu Životní prostředí vzniknou nové bioplynové a biometanové stanice, a to hned na sedmi místech v Ústeckém, Olomouckém, Jihočeském a Libereckém kraji. Vedle energetického využití odpadu chceme také podpořit postupnou přestavbu téměř 600 bioplynových stanic na produkci biometanu a díky tomu snížit spotřebu dováženého zemního plynu. Bioplyn i biometan pomáhají v potřebném odchodu od uhlí a umožňují také lepší využívání domácích zdrojů energie, což zvyšuje nezávislost a energetickou bezpečnost Česka. Odpad je možné dál využít a z kalů z čistíren odpadních vod nebo z biologického odpadu vznikne díky těmto stanicím nová energie,“ vysvětluje ministr životního prostředí Petr Hladík.

V areálu Čistírny odpadních vod Litovel vznikne nová bioplynová stanice. Díky tomu bude možné využívat jak čistírenské kaly, tak i další biologicky rozložitelné odpady, například od místních potravinářských závodů. Nové zařízení by mělo zpracovávat zhruba 7 000 tun odpadů za rok a vyrábět bioplyn o výhřevnosti téměř 5 000 MWh za rok. To pro ilustraci představuje například více než 500 domácností, které doma topí kotle na zemní plyn.

Nově vyrobená energie pokryje spotřebu samotné čistírny a celého areálu. Do budoucna by se měl celý areál napojit na centrální zásobování teplem a lokální distribuční soustavu pro přenos elektřiny. Příspěvek z Operačního programu Životní prostředí dosáhne výše 33 milionů a pokryje přibližně 45 % uvažovaných nákladů.

Podobně vznikne na dnes nevyužívaných plochách v areálu na okraji obce Mořice bioplynová stanice družstva AG-RISPOL na zpracování zhruba 29 000 tun rozložitelného odpadu. Tu doplní kogenerační jednotka, která bude vyrábět elektřinu potřebnou pro provoz bioplynové stanice a teplo potřebné pro zahřívání nádrže. Zbylý bioplyn, po vyčištění na kvalitu zemního plynu, bude dodávat do plynové distribuční sítě. Příspěvek z Operačního programu Životní prostředí představuje zhruba 119 milionů, přibližně 49 % uvažovaných nákladů.

Podporu získala i modernizace bioplynové stanice Všebořice, další rozvoj provozu na zpracování biologicky rozložitelného komunálního odpadu v Šumperku, úprava bioplynové stanice Hroby, vybudování energetického centra Pekárny Srnín nebo rozvoj výroby tepla v bioplynové stanici v Jílovém u Držkova.

„Zájem o finanční podporu výstavby a modernizace bioplynových stanic je značný a v současné situaci ještě roste. Kromě těchto projektů jsme v minulém programovém období Operačního programu Životní prostředí úspěšně podpořili 21 projektů částkou ve výši zhruba 1 miliardy korun,“ doplňuje Petr Valdman, ředitel Státního fondu životního prostředí ČR. ●

▶ Obec Babylon dostala Zelenou stuhu za příkladnou péči o zeleň

Ministr životního prostředí Petr Hladík předal vítězné obci Babylon z Plzeňského kraje cenu Zelená stuha České republiky 2024. **Komise u Babylonu ocenila aktivity místních spolků, příkladnou péči o zeleň a obecné blaho a dodržování místních tradic. Na druhém místě se umístila obec Malý Újezd a na třetím místě obec Příluka.**

Ministerstvo životního prostředí vyhlásilo vítěze soutěže Zelená stuha České republiky 2024 v úterý 22. října na slavnostním setkání v Senátu Parlamentu České republiky. MŽP je garantem a podporovatelem tohoto ohodnocení a poskytuje vítězům ocenění ve formě finanční dotace. Organizaci celostátní soutěže s podporou ministerstva zajišťuje Společnost pro zahrady a krajinářskou tvorbu.

Zelená stuha je jako ocenění udělena obcím, které jsou mimořádným příkladem pro ochranu životního prostředí i zeleně obecních prostranství. Podporuje tvorbu a péči o přírodní prvky v krajině a kulturní hodnoty veřejného prostoru a oceňuje úsilí obcí a jejich občanů o zlepšení život-

ního prostředí na venkově. Soutěž Zelená stuha ČR chce k podobným krokům motivovat i další obce, a proto podporuje soustavou činnost, jako je dlouhodobé plánování a kvalitní příprava a realizace jednotlivých projektů k ochraně, obnově a rozvíjení ekologických hodnot krajiny. Důležité je přitom i zakládání a obnova zeleně a udržitelná péče o zeleň i krajinu. Hodnotí se také osvěta, výchova a vzdělávání dětí i dospělých v oblasti péče o přírodu, životní prostředí a krajinu a zapojení veřejnosti do těchto aktivit.

„Zelená stuha je jedno z nejvýznamnějších ocenění a je jedinečnou příležitostí pro reprezentaci našich obcí. Je nejen o zeleni, ale také o lidech. O tom, jak spolu dokážou mluvit, jaké projekty celá komunita

v obci pro přírodu vytváří a jak vzdělává děti k péči o přírodu a úctě k místu, kde žijí, i k životnímu prostředí kolem sebe. Pokud se o naši krajinu nebudeme dobře starat, bude to mít negativní dopady na naše životy i zdraví. Rád bych pogratuloval vítězi – obci Babylon z Plzeňského kraje – i všem zúčastněným obcím. Jejich výsadba nové zeleně a péče o tu stávající si zasloužila ocenění na krajské i celostátní úrovni, protože jsou skvělým příkladem adaptace na extrémní změny počasí pro další starosty a starostky,“ řekl ministr životního prostředí Petr Hladík při předávání ocenění.

Na slavnostním vyhlášení si ocenění převzalo celkem deset obcí. Ministr Petr Hladík předal starostovi vítězné obce poukaz k čerpání dotace z Národního programu Životní prostředí (NPŽP) až do celkové výše 1 000 000 Kč. Dotace může obec využít jak na konkrétní environmentální projekt, tak na reprezentaci Česka v mezinárodní soutěži Entente Florale Europe – Evropská kvetoucí sídla v roce 2024.

Stejně jako v minulých letech bylo vyhlášení výsledků Zelené stuhy ČR spojeno s předáním ocenění a čestných uznání a vyhlášením výsledků soutěže Oranžová stuha ČR, kterou vyhláší a garantuje Ministerstvo zemědělství. ●

► Vláda schválila návrh povinného zálohování nápojových PET lahví a plechovek

Povinné zálohování nápojových obalů pomůže dostat k recyklaci více než 2,5 miliardy plastových lahví a nápojových plechovek, snížit množství nevyužívaného odpadu a také zmenšit znečištění veřejných míst jak ve městech a obcích, tak ve volné krajině. Vláda schválila návrh novely zákona o obalech, která vedle zálohování zavádí i zpoplatnění reklamních letáků.

Foto: archiv ŠP

„Nyní končí mimo kontejnery na tříděný odpad každá pátá PET lahev a tři ze čtyř plechovek. 400 milionů plastových lahví a 500 milionů plechovek ročně skončí v přírodě, na skládce či ve spalovně. A to samotný oddělený sběr neznamená recyklaci, u plastů je poměr zhruba poloviční a u hliníku se to nedaří téměř vůbec, jen něco přes čtvrtinu z vybraného množství. Proto má smysl zavést zálohování, díky kterému bychom měli být schopni do roku 2029 získat k recyklaci 90 % všech prodávaných obalů. Náklady na jeho zavedení i provoz ponese výrobci a dovozci nápojů, nakupující zaplatí vratnou zálohu 4 koruny. Ta se jim zase vrátí, bez ohledu na to, zda budou nakupovat ve velkém supermarketu, malém obchodě, nebo na internetu. Díky tomu bychom měli být schopni do pěti let vrátit do života 90 % plastových lahví a plechovek,“ vysvětluje ministr životního prostředí Petr Hladík a dodává: „Češi jsou skvělí v třídění plastu, ale v recyklaci PET lahví a plechovek zatím pokulháváme. Chtěl bych, aby se v přírodě, v příkopcích, ve městech nepovalovaly plastové lahve a plechovky, proto považují za důležité prosadit zálohování PET lahví a plechovek. Díky zálohovacímu systému by se z plastové lahve opět stala ‚petka‘, což dnes nejde, používají se znovu maximálně na výrobu mikin nebo třeba koberčků do aut. Pokud nebude zavedeno zálohování, znamená to vyšší výdaje pro obce i větší poplatky pro

občany. Zálohový systém se osvědčil už v šestnácti zemích Evropy, další budou přibývat a Česko je tak jedna z posledních zemí kolem nás, která ještě nezalohuje PET ani plechovky a potřebuje zvýšit míru recyklace. Navíc si přilepší i obce: ze zálohování dostanou 15 % z nevybraných záloh, což vychází průměrně 39 Kč na občana. Nenanarušíme současný systém třídění, pouze ho doplníme pro lepší reálnou recyklaci: třídění se totiž nerovná recyklaci.“

Zálohy budou platit pro nealkoholické nápoje v plastových lahvích o objemu 0,1 až 3 litry a alkoholické nápoje do 15 % alkoholu v plastových lahvích a dále pro všechny nealkoholické nápoje v plechovkách o velikosti 0,1 až 1 litr a nápoje s obsahem do 15 % alkoholu v plechovkách. Jediná výjimka se týká mléka a mléčných výrobků, které se zálohovat nebudou. Celkově by podle odhadů mohlo ročně systémem projít zhruba 2,5 miliardy kusů PET a plechovek.

Lahve a plechovky vykoupí obchody, benzínky i obce

Zákazníci budou s PET lahvemi nebo plechovkami zacházet podobně jako dnes se zálohovaným sklem. Při nákupu zaplatí zálohu, která bude stejná jak pro lahve, tak pro

plechovky. Její přesná cena bude určena vyhláškou k zákonu, návrh počítá s výší čtyř koruny. Při vracení nápojových obalů není nutné je nijak vymývat, důležité je, že se vrátí včetně etikety, nezdeformované a nesešlápnuté, aby šlo naskenovat jejich unikátní EAN kód.

Obchodníci budou vybírat lahve a plechovky povinně v prodejnách nad 50 metrů čtverečních a také na všech čerpacích stanicích. To znamená dohromady více než 11 000 povinných míst. Dobrovolně se mohou zapojit menší prodejny a obce, ale i například stánky, školy nebo jednorázové akce. Povinnost vybírat zálohované obaly budou mít i online prodejci. V obcích nad 300 obyvatel, kde nebude ani povinné, ani dobrovolné místo odběru, ho povinně zřídí provozovatel systému. Díky tomu bude systém dostupný pro naprostou většinu obyvatel.

Fungování celého systému bude zajišťovat jeden centrální operátor. Členy tohoto systému se stanou dovozci, výrobci a prodejci, kteří dohromady dodávají na trh nejméně 80 % obalů podléhajících zálohování. Operátor požádá o autorizaci, kterou udělí MŽP na předem omezenou dobu. Ministerstvo bude také kontrolovat jeho činnost.

Obce budou moci získat finanční prostředky přímo ze zálohového systému, a to jednak díky manipulačním poplatkům za odběrná místa, jednak budou příjemci části peněz z nevyzvednutých záloh. Pokud operátor nesplní cíle pro sběr zálohovaných obalů pro konkrétní rok, bude muset zaplatit pokutu ve výši 200 tisíc korun za každou tunu, která bude chybět do limitu.

Novela zákona o obalech přináší i další novinku: zavedení recyklačního poplatku na papírové reklamní letáky. Ty by měly podle návrhu platit distribuční firmy, které reklamní materiály dodávají do schránek nebo obchodů. Obce díky tomu získají finanční prostředky na recyklaci a na odvoz kontejnerů, ve kterých odpadní letáky končí.

Letáky zatěžují obecní systémy nakládání s odpady a podílí se na znečištění, je proto nutné tuto situaci napravit. Produkce letáků je v Česku stabilně okolo čtyř miliard kusů ročně. To představuje přibližně zhruba 20 000 tun papíru ročně, které končí ve tříděném sběru, nebo dokonce jako odpadky na ulicích.

„Každá domácnost v Česku dostane ročně až 400 nevyžádaných letáků, které mnohdy končí rovnou v kontejnerech na papír. Dnes náklady na jejich odstranění nesou výhradně obce a výrobci na ně nijak nepřispívají. To je praxe, kterou chceme opustit, aby obce získaly příspěvek na nakládání s odpady a v konečném důsledku ušetřily peníze občanům, kteří nevyžádanou reklamu platí,“ dodává David Surý, vrchní ředitel sekce ochrany životního prostředí. ●

► Stromem roku se stal 800letý dub z Chrudimska

Foto: Lucie Mojžíšová

Lidé zvolili nového nositele titulu Strom roku České republiky. Stal se jím Lukavický dub ze stejnojmenné obce v Pardubickém kraji.

Vítěze vyhlásila Nadace Partnerství na slavnostním vyhlášení 23. října 2024 v Brně. Památný dub letní obdržel od veřejnosti bezmála 10 tisíc hlasů. Další dvě místa připadla českým národním stromům: stříbro získala památná Rošínská lípa na Kroměřížsku, bronz připadl dvojici Lip u Wohlmannova kříže, rostoucí v obci Václavice u Hrádku nad Nisou. Kompletní výsledky ankety jsou již na webu www.stromroku.cz. Anketu Strom roku pořádá Nadace Partnerství pod záštitou ministra životního prostředí a za podpory Státního fondu životního prostředí ČR.

Lukavický dub stojí hrdě na místě bývalého ausperského velkostatku. Jeho výška je 31 metrů a obvod kmene činí 7,1 metru. Dub odolal pokusům o likvidaci i orkánu. V minulých letech byla po silném větru arboristickým řezem upravena jeho koruna stromu, teď jej díky vítězství v anketě čeká další péče na míru od firmy Prostrom Bohemia a postup do únorového kola ankety Evropský strom roku. Ošetření dostanou díky zásahu firmy Groown také další dva nejspěšnější stromy.

„Ustředním tématem ankety je péče o vzrostlé stromy. Proto spolu s letošním hlasováním probíhala darovací kampaň za podpory Minerální vody Ondrášovka, která každý dar na pěči zdvojnásobí. V kampani se podařilo vybrat bezmála 120 tisíc korun, které spolu s příspěvkem od Ondrášovky poputují na jaře v podobě grantů na další ošetření stromů. Grant bude určen pro komunitu a obce, jejichž stromy se dostaly do finále ankety,“ komentuje koordinátorka ankety Kateřina Bolečková z Nadace Partnerství.

Období před první světovou válkou tomuto téměř 800letému velikánu příliš

nepřálo. Tehdejší správa velkostatku, na jehož pozemcích dub zakořenil, se jej usilovně snažila zlikvidovat. Vybrala si vskutku netradiční způsob, a to odvážení fůr hlíny od jeho kořenů, a to i přes zákaz tehdejších úřadů. Dub snahám o likvidaci odolal a již po několik staletí dělá společnost Lukavickým občanům. Jsou tu na něj patričně hrdí. „Anketa Strom roku nám všem, kteří se rozhodli v této anketě spolupracovat, přinesla mnoho pozitivního a na nějaký čas ovlivnila nejen nás, ale i několik tisíc lidí, kteří našemu dubu dali hlas a tímto způsobem poznali krásnou přírodní památku ve svém okolí. Tato akce pro nás měla velký význam, protože do povědomí mnoha lidí se dostal strom, který je po dobu 800 let svědkem dlouhého historického vývoje a života v Lukavici. On sám a jeho okolí se po několik měsíců stalo i místem návštěv turistů a obdivovatelů přírody. Taktéž mnozí Češi poznali i tu skutečnost, že existuje naše vesnice jménem Lukavice a její starodávný dub,“ chválí si spolupráci Jana Louvarová, navrhovatelka Lukavického dubu do ankety.

„Anketa každoročně upozorňuje na význam stromů v našich životech a inspiruje jednotlivce i komunitu k jejich ochraně, což Ministerstvo životního

prostředí nejen jako partner ankety vítá. Projekt je jedinečnou příležitostí připomenout významné stromy v našem okolí a sdílet jejich příběhy. Příběh letošního vítěze, 800letého Lukavického dubu, je obzvláště silný. Navzdory snahám o jeho odstranění s námi tento tichý svědek minulosti zůstává i nadále. Nejen takovými přírodními poklady, ale veškeré stromy hrají zásadní roli v udržování přírodní rovnováhy a kvality našeho života. Poskytují nám kyslík, pomáhají regulovat teplotu, zadržují vodu v krajině a jsou domovem pro mnoho živočichů. Ochrana a výsadba stromů jsou proto klíčové v boji proti změně klimatu a zlepšení životního prostředí. Proto mě nesmírně těší, že iniciativa Sážíme budoucnost, u jejíhož zrodu před pěti lety stála právě Nadace Partnerství a Státní fond životního prostředí ČR, neúnavně rozvíjí své aktivity. Díky ní bylo již vysazeno přes 4,3 milionu stromů s podporou dotačních programů. A například v připravované novele zákona o ochraně přírody a krajiny chceme prosadit, aby stromořadí měla ochranná pásma stejně jako vodovody či elektrické vedení,“ uzavírá ministr životního prostředí Petr Hladík.

Dub je jeden z biotopově nejceněnějších stromů, zvláště takovýto starý kmet. Tak starý a mohutný strom má velký význam pro biodiverzitu hub, brouků, netopýrů a dalších živočichů, kteří s ním žijí v symbióze. Jeho dokonalý stín láká v létě dospělce k odpočinku a místním dětem poskytuje útočiště k hrám.

„Anketa Strom roku dává komunitám jedinečnou možnost upozornit na přírodní poklady, které jejich města ukrývají. Zároveň poskytují hmatatelnou pomoc přírodě. V Ondrášovce věříme, že stromy svojí dlouhověkostí propojují mnohé generace, rodiny, komunity a jsou nenahraditelnými památníky. Jsme rádi, že i Ondrášovka pomáhá svojí troškou přispět k ochraně přírodního bohatství,“ dodává k iniciativě Strom roku Katarína Pereszleányiová, manažerka Ondrášovky.

Vítězem se stal podruhé v řadě strom z Pardubického kraje. Ročník 2023 ovládl Hruška v širém poli z nedalekého, cca 20 km vzdáleného Mrákotína. Celkem letos v anketě soutěžily stromy z devíti krajů. Jiho-moravský kraj reprezentovali dva finalisté, další soutěžní stromy jsme mohli najít na Vysočině, ve Středočeském, Plzeňském, Karlovarském, Libereckém, Pardubickém, Olomouckém i Zlínském kraji.

V hlasování, které probíhalo od 22. července do 6. října 2024, se pro stromy sešlo celkem 38 962 hlasů. ●

Anketa Strom roku nám všem, kteří se rozhodli v této anketě spolupracovat, přinesla mnoho pozitivního a na nějaký čas ovlivnila nejen nás, ale i několik tisíc lidí, kteří našemu dubu dali hlas a tímto způsobem poznali krásnou přírodní památku ve svém okolí.

PROJEKT V ČÍSLECH

Celkové způsobilé výdaje
4 987 946 Kč

Výše grantu z Norských fondů
3 815 778 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

► V DOUPOVSKÝCH HORÁCH SE SNAŽÍ, ABY SE DO NAŠÍ KRAJINY VRÁTIL TETŘÍVEK

Tetřivků v naší krajině ubývá. Jednou z příčin je plenění jeho hnízd různými predátory a úbytek vhodných stanovišť. Tetřívek je u nás řazen do kategorie ohrožených druhů, neboť jeho populace dlouhodobě klesá, a může se stát, že v budoucnu již nebude možné ho zahlédnout na žádném tokaništi. Pro svou ochranu potřebuje tento vzácný druh vhodné podmínky pro život a rozmnožování. A právě o to se v Doupovských horách pokoušejí.

Největší vulkanický komplex v Česku, místo s největší diverzitou a zastoupením přírodních stanovišť u nás, naše nejvýše položená lokalita kuňky obecné, největší vojenská střelnice ve střední Evropě, region s velmi pohnutou historií i jedno z posledních útočišť tetřívka obecného u nás – to všechno jsou Doupovské hory. Dost možná jsou také naším nejméně známým pohorím. Tento polozapomenutý kousek západních Čech je dodnes vojenským prostorem, v minulosti se zapovězeným vstupem, a možná právě proto oplývá krásou a přírodním bohatstvím, které se vyrovnají nejméně jednomu národnímu parku.

Zdejší pustá krajina místy připomíná savanu, po dávném městě Doupov, jehož jméno dnes hory nesou, a okolních vesnic se slehla zem a nad odvěkým snaže-

ním člověka tu s půvabem sobě vlastním převládly síly přírody. Je jim ale potřeba trochu pomoci, aby tu dlouhodobě zůstalo místo i pro tetřívka.

Tetřívek obecný náleží stejně jako bažant, koroptev či tetřev k řádu hrabavých. Jeho pozorování v době toku patří k neopakovatelným zážitkům.

Krajina pro černého rytíře

Tetřívek obecný (*Lyrurus tetrix*) je pro svůj ušlechtilý a majestátní vzhled nazýván černým rytířem. Je to hrabavý pták z čeledi tetřevovitých, který se vyskytuje v celé severní Evropě. V ostatních částech evropského kontinentu tvoří izolované populace, nejčastěji ve vyšších polohách, zejména v Alpách. I u nás se zbytkové populace tetřívka vyskytují ve vyšších polohách, nejvíce v Krušných horách, na Šumavě či v Krkonoších. Tetřívek často vyhledává lokality v sukcesním stadiu lesních porostů, jejichž bylinné patro je bohaté na brusnici borůvku, brusinku či vřes. Tato rostlinná společenstva představují důležitý zdroj potravy dospělých jedinců a kuřatům poskytují vhodný úkryt před predátory. Zmíněná stanoviště kuřatům zároveň nabízejí pestré složení hmyzu, který je

Foto: archiv SFŽP ČR

Foto: archiv SFŽP ČR

Foto: archiv SFŽP ČR

NEPŘÁTELE TETŘÍVKA

V celoevropském kontextu jsou za největšího nepřítele dospělých jedinců tetřívka považováni dravci, lišky nebo kuny. Jejich vliv se může lišit podle regionu. Například v oblastech středního Finska byli jako hlavní predátoři prokázáni draví ptáci, kteří útočí na tetřívky nejčastěji v době toku a hnízdění.

Podobná zjištění o druhovém složení predátorů byla publikována v Anglii. I zde nepadali podstatnou část dospělých jedinců dravci, pravděpodobně sokol stěhovavý. Mezi další predátory patřila lasice hranostaj. Liška obecná byla v této anglické studii označena za méně významného predátora. Více než 10 % tetřivků však uhynulo po nárazu do drátěného oplocení, které je často používáno i u nás.

pro ně v prvních čtrnácti dnech po vylíhnutí klíčovou složkou potravy.

V místech, kde takové příhodné lokality chybějí a kde se tetřívek přesto vyskytuje, osidluje louky, pastviny, popřípadě lesní porosty s otevřenými holinami. Nejsou to pro něj ale vůbec vhodná stanoviště, takže úbytek vhodných lokalit je pravděpodobně nejvýznamnějším důvodem dramatického poklesu jeho početnosti.

Konkrétním příkladem krajiny, která pro tetřívka zcela ztratila význam, jsou rozsáhlé holiny v horských polohách severní až severovýchodní části naší země po imisní kalamitě v sedmdesátých letech minulého století, které nyní zcela zarostly a tím se pro tetřívka staly nevhodnými. Další kdysi obývané lokality pokryly během druhé poloviny minulého století hospodářské lesy – zejména smrkové kultury – orientované na produkci dřeva. Mnohá vhodná primární stanoviště, zejména rašeliniště, byla v minulosti odvodněna a přeměněna na lesní či travní porosty. Dalším podstatným faktorem je značný turistický ruch, který tetřívka negativně ovlivňuje především v období toku a hnízdění. Provozování lyžařských vleků, úprava a užívání běžkařských tras, skialpinismus či freeriding také přispívají do mozaiky nepříznivých vli-

vů, a to především pokud se turisté pohybují mimo vyznačené trasy, na které si tetřívek dokáže zvyknout. Souhrnem těchto a dalších faktorů u nás dochází k nepřetržitému dlouhotrvajícímu poklesu populace tohoto kdysi početného ptáka, a to do té míry, že v některých oblastech, včetně Doupovských hor, se přiblížila k hranici udržitelnosti lokální populace. Projekt s názvem „Management biotopů s výskytem tetřívka obecného v oblasti Doupovské hory“ je šancí, jak zachovat tohoto úchvatného představitele tetřevovitých v české přírodě i pro budoucí generace.

Za projektem stojí norská zkušenost i finance

Prvotním impulsem na uskutečnění takového projektu byla podle Jana Cukora, vědeckého pracovníka z Ústavu myslivosti Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti a koordinátora projektu, výzva z grantového schématu Norských fondů. „Tato výzva byla koncipována na základě přenosu zkušeností a příkladů dobré praxe z Norska do Česka,“ říká. „Měli jsme tak možnost vycestovat do norského Trondheimu a v jeho okolí se podívat na vhodné biotopy, které tetřívek obecný v této severské zemi obývá.“

Myslivecký lov tetřívka býval vysoce ceněn jako neopakovatelný zážitek. Například v roce 1933 bylo u nás podle mysliveckých statistik uloveno 7000 tetřivků. Ještě v roce 1962 popisuje Štěpánek ve své knize Naše lovné ptactvo stavy tetřivků jako vysoké s dosti hojným výskytem zvláště v západních částech země.

Foto: archiv SFZP ČR

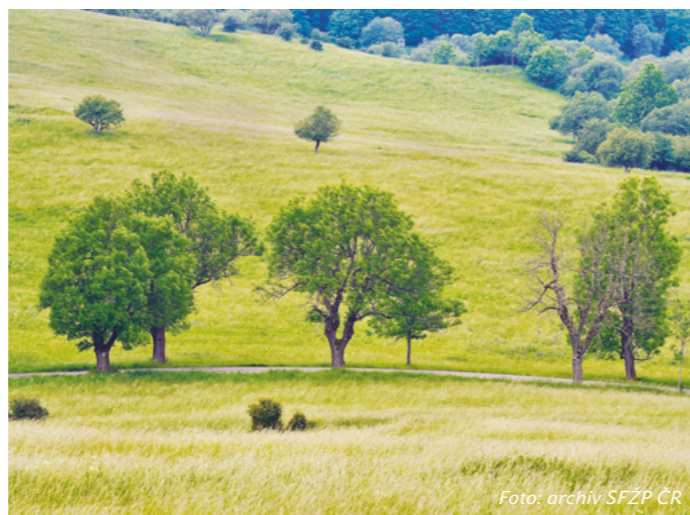

Foto: archiv SFZP ČR

Foto: archiv SFZP ČR

Foto: archiv SFZP ČR

V Norsku je tetřev stále běžným druhem, zatímco v naší přírodě se z pohledu dlouhodobé udržitelnosti tohoto druhu tetřevovitých blíží populace k limitnímu minimu. „Hlavní myšlenka k realizaci projektu se tedy zrodila na dalekém severu v rozlehlých lesních ekosystémech národního parku Forollhogna, který hostí početnou populaci tetřívky,“ vzpomíná Jan Cukor. Nápad a následnou realizaci projektu připravil s kolegou Rostislavem Lindou, který se norské expedice také účastnil. Detailní příprava pak byla konzultována s norskými spolupracovníky a zároveň se zaměstnanci Vojenského újezdu Hradiště, kteří v zájmové lokalitě Doupovských hor hospodaří.

Hlavním řešitelem projektu je Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, který se na realizaci podílí ve spolupráci se zmíněnými Vojenskými lesy a statky. Hlavní část finančních prostředků byla směřována na úpravy biotopů tetřívky obecné tak, aby v zájmové oblasti vznikly otevřené plochy, které tetřívce slouží jako tokaniště, a aby byla potravní nabídka doplněna plodonosnými dřevinami, jako je například jeřáb ptačí.

„Projekt byl založen na znalostech biologie a ekologie tetřívky obecné. Využívali jsme kombinaci znalostí ze střední Evropy, které jsme doplňovali o recentní poznatky založené na rozsáhlých výzkumech telemetrického sledování tetřívky z Norska,“ vysvětluje Jan Cukor.

Pravděpodobně nejvýznamnější příčina dramatického poklesu početnosti tetřívky v Česku je v současné době úbytek vhodných lokalit, který úzce souvisí se změnami charakteru krajiny.

Díleč část projektu byla podle jeho slov zaměřena na odstranění křovinné vegetace, která pro tetřívku v Doupovských horách představuje jeden z hlavních problémů. Tento pták potřebuje v období toku přehledné a otevřené plochy, ze kterých vidí potenciálního predátora v dostatečném předstihu, aby měl možnost bezpečně uniknout. „Ač se to nemusí na první pohled zdát, je tento zdánlivě robustní pták výborným letcem,“ připomíná koordinátor projekt. Křoviny zároveň představují vhodná stanoviště pro hlavní predátory tetřívky, mezi které řadíme lišku obecnou, kuny, prase divoké nebo invazivního mývala severního. „Otevřením ploch lze dosáhnout snížení atraktivnosti biotopu pro zmíněné druhy živočichů, které populaci tetřívky negativně ovlivňují,“ předestírá potřebné řešení.

A právě v takové úpravě prostředí, která cílí nejenom na podporu populace tetřívky, ale obecně zvyšuje biodiverzitu celé lokality

a vytváří vhodné prostředí i pro další vzácné druhy, jako je například chřástal polní, jenž nově vzniklé a zčásti zamokřené extenzivní louky obývá, vidí Jan Cukor hlavní přínos projektu.

„Velmi rád bych poděkoval Státnímu fondu životního prostředí ČR, díky kterému jsme měli možnost projekt realizovat. Zároveň je ale nutné zmínit nejistotu, která s populací tetřívky v Doupovských horách jednoznačně souvisí. Je zřejmé, že jedna z hlavních příčin ústupu jeho populace spočívá nejenom v narůstání stanovišť, ale souvisí zejména s narůstajícím predacním tlakem. Během projektu jsme v zájmových lokalitách potvrdili dramatický nárůst populace mývala severního, který může spolu s našimi původními predátory tetřívku zcela potlačit. Ochrana tetřívky proto musí jít ruku v ruce s managementem predátorů včetně těch invazivních, což představuje další výzvu pro ochranu přírody obecně. Bez této podpory se v naší krajině, značně ovlivněné lidským hospodařením, tetřevkové po další generace neudrží.“ ●

Foto: archiv SFZP ČR

Monitoring rizika plenění hnízd tetřívky obecné

Pro stabilizaci a rozvoj populace tetřívky je klíčová úspěšnost hnízdění. Ta však může být narušena řadou na sobě nezávislých faktorů. Kladení vajec v nevhodném období souvisí se změnami klimatu, kuřátka se mohou líhnout v době nízkých teplot nebo silných deštů, což vede k jejich zvýšenému úhynu. Vytrácí se pestrost krajiny, snižuje se biodiverzita a klesá množství hmyzu, který je klíčovým zdrojem potravy kuřat tetřívky v prvních týdnech života. Svůj podíl na nezdaru reprodukce tohoto ohroženého druhu má také zvyšující se tlak lidských aktivit v přírodě. V neposlední řadě pak tetřívka ohrožují různí predátoři.

Na monitoring rizika plenění (predace) hnízd se zaměřili vědci z Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti ve spolupráci s norskými kolegy z Norwegian Institute for Nature Research a Vojenskými lesy a statky ČR v projektu „Management biotopů s výskytem tetřívky obecné v oblasti Doupovských hor“, podpořeném z Norských fondů.

Potenciální riziko predace bylo ověřeno vyložením umělých hnízd rozmístěných ve Vojenském újezdu Hradiště v Doupovských horách na několika lokalitách. Hnízda byla následně monitorována pomocí fotopastí.

V přirozeném prostředí s výskytem tetřívky vědci v jarním období vyložili celkem 30 hnízd, která sledovali po dobu 25 dnů. Za toto období zaznamenali celkem 535 návštěv

potenciálních predátorů. Pro vyhodnocení predace vědci sledovali, jak dlouho trvalo, než došlo k první návštěvě od instalace hnízda, a jaké druhy predátorů se na záznamech objevovaly nejčastěji.

Ve 44 % případů došlo k plenění již během prvních tří dnů od rozmístění umělých hnízd. Přibližně ve stejném počtu případů (13–18 %) byla zbylá umělá hnízda vybrána do šesti, devíti a dvanácti dnů. Pouze na jednom stanovišti zůstalo hnízdo po celou dobu monitoringu netknuté. Nejčastějším návštěvníkem bylo prase divoké, následovala liška, ve čtyřech případech nebylo možné predátora určit a v ostatních pak figurovaly oba druhy kun a jezevec lesní.

Vědci z Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti se predací v době hnízdění zabývají již dlouhodobě a podobné experimenty provedli i v dalších částech Česka. V Krušných horách a v Jeseníkách byla nejčastějším predátorem kuna skalní, na druhém místě pak byli krkavci. Právě u nich se vzhledem k nárůstu jejich početnosti předpokládal velký podíl na predaci také v Doupovských horách. Zde však v drtivé většině případů hnízda plenili divočáci, následováni liškou. Tento fakt lze vysvětlit rozmístěním umělých hnízd, která byla nejčastěji instalována v porostech neprostupných křovin. Hnízda jsou tak pro krkavcovité, kteří se orientují zejména zrakem, obtížněji vyhledatelná. ●

Dříve okázalý tok většího počtu kohoutků na společném tokaništi je dnes již na většině míst minulostí. Tetřevkové vymizel z vnitrozemí a nyní je jeho výskyt vázán jen na některé pohraniční oblasti.

ECHO

Modernizace sklářské školy pokračuje

Realizace projektu rekonstrukce a modernizace Střední umělecko-průmyslové školy keramické a sklářské v Karlových Varech se opět přiblížila. Rada Karlovarského kraje schválila výsledek zadávacího řízení na výběr projektového manažera BIM pro stavbu. BIM představuje moderní způsob řízení projektu. Školu čeká kompletní rekonstrukce včetně výstavby zcela nového objektu a modernizace vzdělávacích oborů. Díky tomu vznikne v Karlových Varech centrum pro výuku a rozvoj tradičních oborů, a to nejenom na středoškolské úrovni. Karlovarský kraj získal na realizaci projektu dotaci ve výši 1,17 miliardy korun z Operačního programu Spravedlivá transformace.

Moravskoslezský kraj podpoří filmaře

Moravskoslezský kraj vyhlásil dotační program na podporu audiovizuální tvorby. V Operačním programu Spravedlivá transformace je na filmové vouchery připraveno 46,7 milionu korun. Podporu mohou získat produkce na celovečerní hrané a dokumentární filmy, animované filmy a projekty pro TV a online vysílání vytvářené na území Moravskoslezského kraje. Filmaři mohou získat od 250 tisíc až do 3 milionů korun podle druhu snímku. Kraj si od toho slibuje, že podpora audiovizuální tvorby přispěje k regionálnímu rozvoji. S natáčením totiž souvisí využívání celé řady místních služeb.

Podzemní kontejnery už slouží lidem

Čtyři stanoviště podzemních kontejnerů, která postavilo ve svém centru město Uherské Hradiště, už jsou v provozu. Kontejnery jsou umístěny na Palackého náměstí, v Obchodní a Otakarově ulici a na Zelném trhu. Na každém ze stanovišť najdou lidé tři podzemní kontejnery na tříděný odpad, ukládat do nich mohou papír, plast a sklo. Kontejnery městu přinášejí nesporné výhody: oproti běžným nádobám mají větší kapacitu, jsou uzavřené, což zvyšuje hygienu v okolí, jsou robustní, a tedy i odolnější vůči vandalismu a značným benefitem je také jejich vzhled. Na vybudování stanovišť podzemních kontejnerů získalo město dotaci z Operačního programu Životní prostředí.

Operační program Životní prostředí – VYHLÁŠENÉ

	Číslo výzvy a opatření	Ukončení příjmu	Alokace
16	Rekultivace starých skládek Vztahuje se k lokalitám starých skládek, které byly využívány ještě před platností legislativy o odpadech	18. 11. 2024	300 000 000 Kč
52	Protipovodňová opatření Přírodě blízká a protipovodňová opatření i projekty pro retenci srážkové vody. Pro vybrané ITI aglomerace	31. 3. 2025	427 000 000 Kč
53	Vodní a vegetační krajinné prvky Tvorba nových a obnova přírodě blízkých vodních a vegetačních prvků. Pro regiony ITI Olomoucké a Zlínské aglomerace	31. 3. 2025	33 000 000 Kč
54	Vodní a vegetační krajinné prvky Tvorba nových a obnova přírodě blízkých vodních a vegetačních prvků. Pro regiony ITI Brněnské a Mladoboleslavské aglomerace	31. 3. 2025	173 000 000 Kč
55	Svoz a zpracování odpadu ITI projekty svozu a zpracování odpadu Hradecko-pardubické, Mladoboleslavské, Ústecko-chomutovské a Plzeňské aglomerace	31. 3. 2025	632 000 000 Kč
56	Snížení energetické náročnosti veřejných budov Revitalizace budov veřejného sektoru s úsporou energie. Pro ITI Karlovarské, Liberecko-jablonecké, Olomoucké a Zlínské aglomerace	31. 3. 2025	237 000 000 Kč
57	Snížení energetické náročnosti veřejných budov Revitalizace budov veřejného sektoru s úsporou energie. Pro ITI Pražské metropolitní oblasti (bez hl. m. Prahy) a Českobudějovické aglom.	31. 3. 2025	236 000 000 Kč
58	Obnovitelné zdroje energie pro veřejné budovy Výstavba a rekonstrukce OZE pro veřejné budovy. V rámci ITI Ostravské, Jihlavské, Olomoucké a Zlínské aglomerace	31. 3. 2025	214 000 000 Kč
63	Energetické úspory – gastro, prádelny a technologie ve veřejných budovách a infrastruktuře Pro Ústecký, Karlovarský, Pardubický, Liberecký, Královéhradecký, Moravskoslezský, Olomoucký a Zlínský kraj	3. 3. 2025	300 000 000 Kč
64	Energetické úspory – gastro, prádelny a technologie ve veřejných budovách a infrastruktuře Pro Středočeský, Plzeňský, Jihočeský, Jihomoravský kraj a Kraj Vysočina	3. 3. 2025	300 000 000 Kč
65	Environmentální centra se zaměřením na změnu klimatu Komplexní projekty modernizace vzdělávacích environmentálních center	31. 1. 2025	300 000 000 Kč
66	Ochrana půdy Zavádění půdoochranných technologií	20. 11. 2024	260 000 000 Kč
67	Průzkum kontaminace životního prostředí Projekty průzkumu rozsahu znečištění horninového prostředí a rizik s ním spojených, včetně návrhu efektivního řešení	29. 4. 2025	150 000 000 Kč
69	Výstavba a modernizace zařízení pro materiálové využití odpadů Výzva je zacílena na materiálové koncovky	29. 11. 2024	300 000 000 Kč
70	Podpora povodňové operativy Povodňové operativy, zvyšování povědomí obyvatel o povodňovém riziku a zvyšování resilience citlivých objektů před povodněmi	30. 4. 2025	60 000 000 Kč
71	Obnova stability svahů Stabilizace a sanace extrémních svahových nestabilit vzniklých v důsledku přírodních jevů	15. 11. 2024	100 000 000 Kč
75	Preventivní opatření proti povodním a suchu Budování a modernizace komplexního systému předpovědní služby	28. 2. 2025	100 000 000 Kč
76	Prevence škod způsobených šelmami a dravci Pomoc podnikajícím chovatelům hospodářských zvířat, aby mohli zabezpečit svá stáda	31. 1. 2025	20 000 000 Kč
77	Energetické úspory ve veřejné infrastruktuře (méně rozvinuté regiony) Integrované projekty v rámci místního rozvoje CLLD realizovaného prostřednictvím MAS	30. 6. 2025	200 000 000 Kč
78	Energetické úspory ve veřejné infrastruktuře (přechodové regiony) Integrované projekty v rámci místního rozvoje CLLD realizovaného prostřednictvím MAS	30. 6. 2025	200 000 000 Kč

Operační program Životní prostředí – AOPK ČR

	Číslo výzvy a opatření	Ukončení příjmu	Alokace
9	Podpora přírodě blízkých opatření v krajině a sídlech Přírodě blízké vodní prvky, vegetační a krajinné prvky, sídelní zeleň a další opatření	9. 5. 2025	100 000 000 Kč
10	Podpora přírodních stanovišť a druhů a péče o nejcenější části přírody a krajiny Péče o přírodní stanoviště a chráněná území, omezení invazních druhů, návštěvnická infrastruktura	9. 5. 2025	200 000 000 Kč
11	Zpracování studií a plánů Studie systému sídelní zeleně, územní studie krajiny, zpracování plánu ÚSES	9. 5. 2025	100 000 000 Kč

Operační program Životní prostředí – PLÁNOVANÉ

	Číslo výzvy a opatření	Zahájení příjmu	Alokace
68	Předcházení vzniku odpadu, svoz a jeho zpracování RE-USE centra, kompostéry, výstavba a modernizace sběrných dvorů, doplnění a zefektivnění systému odděleného sběru/svozu	20. 11. 2024	400 000 000 Kč
72	Ekologické zátěže Sanace nejzávažněji kontaminovaných lokalit	29. 1. 2025	500 000 000 Kč
73	Vodní a vegetační krajinné prvky Tvorba nových a obnova stávajících přírodě blízkých vodních a vegetačních prvků. Určena je pro méně rozvinuté regiony	20. 11. 2024	270 000 000 Kč
79	Budování infrastruktury potravinových bank Podpora potravinových bank na celém území ČR	22. 1. 2025	50 000 000 Kč
80	Migrační koridory pro živočichy Zprůchodnění migračních překážek pro suchozemské i vodní živočichy	18. 12. 2024	80 000 000 Kč
81	Výstavba nových veřejných budov (pasivní nebo plusové budovy) Výzva je určena pro ITI Pražské metropolitní oblast (vyjma území HI. města Prahy) a ITI Jihlavské aglomerace	2. 4. 2025	136 000 000 Kč

SLEDUJTE SOCIÁLNÍ SÍTĚ

STÁTNÍHO FONDU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR
A UŽ VÁM NIC NEUNIKNE!

X – denně nejnovější výzvy, novinky, akce a zprávy z oboru
LinkedIn – statistiky, krajská pracoviště, aktuální nabídky pracovních a služebních míst, zprávy a novinky
youtube.com – podrobné videonávody, spoty k zajímavým tématům, záznamy webinářů a další...
Instagram – akce, aktuality a úspěšné projekty

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

► Dva projekty doplní informace o výskytu vybraných druhů zvířat a rostlin včetně těch invazních

Od loňského léta probíhá celoplošné mapování a monitoring invazních druhů. Letos začal další projekt, který je zaměřen na výskyt a stav vybraných druhů rostlin, živočichů a hub a také přírodních stanovišť.

Oba jsou financovány z Operačního programu Životní prostředí 2021–2027, koordinátorem je Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Ukončeny mají být v roce 2029. „Doposud takto celoplošné mapování výskytu invazních druhů v České republice neprobíhalo. Chceme zjistit aktuální rozšíření 161 druhů rostlin a živočichů, které u nás nejsou původní a pro naši přírodu představují riziko. To nám pomůže při přípravě plánů na jejich likvidaci,“ popisuje Karel Chobot z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR a dodává: „Jsme na začátku, dokončily se metodiky a postupy sběru dat a byly spuštěny dvě mapovací aplikace. Od kolegů v terénu dostáváme vyplněné záznamové archy, aktuálně jich máme necelých tisíc pro živočichy a více než 15 tisíc pro rostliny. Z nich je už

teď vidět, že množství invazních druhů v naší přírodě není zanedbatelné.“

Invazní druhy ohrožují biologickou rozmanitost a přírodní ekosystémy celého světa. Evropská unie proto nařizem stanovila tzv. evropský seznam invazních druhů, které by se měly cíleně likvidovat. Mezi nimi jsou například americké druhy raků, sršeň asijská, želva nádherná, mýval severní, husice nilská, psík mývalovitý, nutrie říční, z rostlin bolševník velkolepý nebo pajasan žláznatý.

V lednu se rozběhl druhý velký projekt zaměřený na monitoring a mapování vybraných druhů rostlin a živočichů a přírodních stanovišť. „Na jaře jsme například na vyti-

povaných místech pátrali po skorcí vodním, středně velkém pěvci, který se potápí za potravou pod vodu. K životu potřebuje rychleji tekoucí, dobře okysličené čisté potoky a řeky. Z naší přírody ale skorec vlivem klimatické změny mizí. Více než devadesát mapovatelů prošlo přes 3 400 km vodních toků a zdokumentovalo asi 4 100 mostů a mostků, v jejichž konstrukcích často skorec hnízdí. Dohledali na 700 teritorií a identifikovali něco přes 300 hnízd umístěných právě v mostních konstrukcích. V dalších letech plánujeme monitoring i jiných ptačích druhů – břehule říční, kosa horského, ořešníka kropenatého nebo vlhy pestré,“ říká Kateřina Rohová z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

„Dlouhodobý monitoring nám poskytuje širší obraz o probíhajících změnách v životním prostředí. Bez systematického sběru dat, mapování a monitoringu totiž nelze praktickou ochranu přírody a krajiny dělat. Data využíváme například při přípravě plánů péče o chráněná území nebo záchraných programů pro ohrožené druhy. Výsledky jsou také každých šest let reportovány Evropské komisi,“ uzavírá František Pelc, ředitel Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. ●

Národní program Životní prostředí

Číslo výzvy a opatření	Ukončení příjmu	Alokace
1/2022 Zelená stuha Obce oceněné titulem „Zelená stuha“ a „Zelená stuha ČR“ – zeleň, obnova a budování cest, rekonstrukce drobných stavebních objektů...	1. 4. 2025	21 000 000 Kč
NPO 1/2024 Energetická osvěta a dotační poradenství Zajištění poradenství a administrativní podpora pro žadatele v rámci NZÚ Light	31. 12. 2025	400 000 000 Kč
2/2024 Pakt starostů a primátorů pro klima a energii Příjemce podpory musí být již před podáním žádosti registrován v oficiální databázi signatářů Paktu starostů a primátorů	28. 2. 2025	15 000 000 Kč
3/2024 Emise ze stacionárních zdrojů Technologie ke snížení emisí těžkých kovů a pachových látek	5. 5. 2025	30 000 000 Kč
4/2024 Ekologická likvidace autovraků Poskytnutí podpory za komodity odevzdané v roce 2024	6. 1. 2025 – 31. 3. 2025	50 000 000 Kč
5/2024 Výkupy pozemků ve zvláště chráněných územích Zlepšení podmínek pro praktickou péči o zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma	31. 12. 2026	95 000 000 Kč
NPO 8/2024 Energetické úspory veřejných budov Energeticky úsporné renovace veřejných budov, primárně s využitím obnovitelných zdrojů	31. 12. 2024	1 000 000 000 Kč
9/2024 Likvidace černých skládek Odstranění nezákonně soustředěného odpadu na nepovolené „černé skládky“	31. 12. 2024	50 000 000 Kč
10/2024 Programy zlepšování kvality ovzduší Podpora personálních kapacit na podporu realizaci Akčního plánu	28. 2. 2025	20 000 000 Kč
Obnova infrastruktury pro ŽP po povodni 2024 Obnova vodohospodářské infrastruktury i dočasná opatření pro nakládání s odpadními vodami a zajištění pitné vody v obcích zasažených povodní po 12. 9. 2024	31. 3. 2025	2 000 000 000 Kč
Pomoc domácnostem po povodni 2024 Dotace průměrným paušálem 40 tis. Kč na jednu domácnost. Konkrétní výši podpory jednotlivým domácnostem stanoví obec.	31. 1. 2025	1 000 000 000 Kč

CHKO Jizerské hory bude mít pro návštěvníky nové informační středisko

V říjnu začaly práce na přestavbě zchátralého objektu v Mariánskohorských boudách nedaleko Albrechtic a Josefova Dolu v Jizerských horách.

provozní dobu informačního střediska. Omlouváme se místním i návštěvníkům za stavební ruch po přestavbě,“ říká Tomáš Korytář z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

Návrh přestavby objektu na informační středisko vychází z tradičního archetypu horské architektury Jizerských hor, který doplňují současné technologie. Vzhledem k izolaci enklávy Mariánskohorských bud jsou jedinými zdroji v místě voda, vítr a slunce. Stavba si tak bude muset dokázat vyrobit velkou část energie sama. Fotovoltaická elektrárna nebude položena na střeše, ale integruje se přímo do krytiny, stane se tak na pohled „neviditelnou“. Zimní výkyvy fotovoltaiky doplní energie z propanového generátoru.

„Jsem rád, že se nám podařilo na přestavbu získat potřebné finance. S provozem informačního střediska tu počítá koncepce práce s návštěvníckou veřejností chráněné krajinné oblasti, stane se součástí sítě domů přírody, které postupně v chráněných

krajinných oblastech pro návštěvníky otvíráme. Chceme jim představit území nejrůznějšího charakteru, aby bylo vidět, jak je naše příroda rozmanitá. Rádi bychom, aby se také dozvěděli, co dělat proto, aby taková zůstala i v budoucnu,“ dodává František Pelc, ředitel Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

Investorem akce je Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, zdrojem financí Národní plán obnovy. ●

Operační program Spravedlivá transformace

Číslo výzvy a opatření	Ukončení příjmu	Alokace
KVK / 19 Řemeslné inkubátory	30. 6. 2025	50 000 000 Kč
ULK / 20 Podpora vzniku řemeslných dílen	30. 6. 2025	300 000 000 Kč
MSK / 21	30. 6. 2025	200 000 000 Kč
KVK / 22 Obnova území – koncepce a příprava	31. 12. 2024	40 000 000 Kč
ULK / 23 Pro žádosti na individuální projekty s cílem obnovy území	31. 12. 2024	60 000 000 Kč
MSK / 24	31. 12. 2024	100 000 000 Kč
KVK / 25 Obnova území – příroda a krajina	30. 6. 2025	60 000 000 Kč
ULK / 26 Individuální projekty na obnovu přírody a krajiny	30. 6. 2025	90 000 000 Kč
MSK / 27	30. 6. 2025	225 000 000 Kč
KVK / 28 Obnova území – infrastruktura	30. 6. 2025	60 000 000 Kč
ULK / 29 Výstavba a modernizace komunikací pro cyklisty, zpřístupnění lokalit s přírodní, kulturní nebo technickou hodnotou	30. 6. 2025	120 000 000 Kč
MSK / 30	30. 6. 2025	275 000 000 Kč
KVK / 31 Vzdělávání ve firmách	30. 6. 2025	60 000 000 Kč
ULK / 32 Profesní vzdělávání a rekvalifikaci zaměstnanců ve firmách zasažených transformací	30. 6. 2025	500 000 000 Kč
MSK / 33	30. 6. 2026	600 000 000 Kč
Výzva I. Úvěr transformace pro Karlovarský, Ústecký a Moravskoslezský kraj Bezúročné úvěry Národní rozvojové banky na podporu investičních aktivit malých a středních podnikatelů	31. 12. 2026	1 800 000 000 Kč
MSK / 34 Obnova území – strategické brownfieldy Příprava projektové dokumentace a budování technické infrastruktury pro projekty tzv. strategických brownfieldů	30. 6. 2025	500 000 000 Kč
KVK / 39	31. 12. 2024	400 000 000 Kč
ULK / 40 Obnova území – veřejné služby, kultura, sport, rekreace	31. 12. 2024	650 000 000 Kč
MSK / 41	31. 12. 2024	600 000 000 Kč
ULK / 58 Posílení sociální stability v Ústeckém kraji	30. 6. 2025	400 000 000 Kč
KVK / 59 Výzva pro obce na podporu vzdělávání a zaměstnanosti mladých lidí	30. 6. 2025	150 000 000 Kč
ULK / 60 Kulturní a kreativní centra Rekonstrukce či rozšíření kreativního centra, nákup vybavení	28. 2. 2025	250 000 000 Kč
KVK / 62 Zájemové vzdělávání a osvěta	31. 12. 2025	25 000 000 Kč
ULK / 63 Vzdělávací a osvětové programy související s klimatickou změnou a možností adaptace regionu	31. 12. 2025	25 000 000 Kč
MSK / 64	31. 12. 2025	25 000 000 Kč
KVK / 65 Infrastruktura pro další vzdělávání	13. 6. 2025	150 000 000 Kč
ULK / 66 Výzva navazuje na podporu z IROP a doplňuje ji širší nabídkou podpory pro např. domy přírody, ekocentra, střediska volného času, domy dětí a mládeže a další.	13. 6. 2025	150 000 000 Kč
MSK / 67	13. 6. 2025	150 000 000 Kč

Modernizační fond

Číslo výzvy a opatření	Ukončení příjmu	Alokace
ENERGov č. 1/2023 Energetická účinnost ve veřejných budovách a infrastruktuře na území hl. m. Prahy Snížení energetické náročnosti veřejných budov a obnovitelné zdroje pro veřejné budovy	31. 12. 2024	2 000 000 000 Kč
RES+ 1/2024 Fotovoltaické elektrárny 10 kW – 5 MW s vlastní spotřebou Výstavba fotovoltaických elektráren do 5 MW na již existujícím odběrném místě k výrobě zelené energie pro vlastní spotřebu	31. 12. 2024	3 000 000 000 Kč
RES+ 3/2024 Fotovoltaické elektrárny na veřejných budovách Instalace fotovoltaických elektráren na veřejných budovách a další infrastruktury ve vlastnictví obce do 3 000 obyvatel	31. 12. 2024	1 000 000 000 Kč
RES+ 4/2024 Fotovoltaické elektrárny na budovách a další infrastruktury Instalace fotovoltaických elektráren na budovách a další infrastruktury – sdružené projekty	31. 12. 2024	1 000 000 000 Kč
ENERG ETS 1/2024 Modernizace zdrojů, technologií a zařízení v průmyslu v EU ETS Modernizace zdrojů energie a výrobních a zpracovatelských technologií v průmyslu	15. 11. 2024	15 000 000 000 Kč
PUBGRID 1/2024 Modernizace veřejného osvětlení Obnova a modernizace soustav veřejného osvětlení v obcích na území národních parků	28. 2. 2025	230 000 000 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

OPERAČNÍ PROGRAM ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Záblatí: Obnova mokřadu

V lokalitě Křišťanovického rybníka u Záblatí obnovili mokřadní systém. Revitalizační opatření zahrnují obnovu funkce vodní nádrže ve volné krajině, obnovu výpustného zařízení, opravu návodního líce hráze a odtěžení sedimentu se zachováním stávajících litorálních pásem a kácení dřevin.

Celkové způsobilé výdaje
22 230 522 Kč
Příspěvek EU
20 007 470 Kč

Název projektu: Obnova mokřadních ekosystémů – Křišťanovický rybník
Kraj: Jihočeský
Okres: Prachatice
Příjemce podpory: obec Záblatí
Ukončení projektu: 30. 6. 2024

Foto: archiv SFŽP ČR

Šilheřovice: Energetické úspory kulturního domu

Byla realizována energetická opatření na objektu kulturně-vzdělávacího centra v Šilheřovicích: komplexní zateplení obálky budovy včetně výměny stávajících výplní a změna zdroje vytápění a přípravy teplé vody.

Celkové způsobilé výdaje
5 885 168 Kč
Příspěvek EU
2 354 067 Kč

Název projektu: Rekonstrukce kulturně vzdělávacího centra CZ-PL v obci Šilheřovice
Kraj: Moravskoslezský
Okres: Opava
Příjemce podpory: obec Šilheřovice
Ukončení projektu: 31. 12. 2021

Foto: archiv SFŽP ČR

NÁRODNÍ PROGRAM ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Vidče: Soustava DČOV

V obci nechali vybudovat soustavu domovních čistíren odpadních vod do kapacity 50 EO s cílem omezit znečištění povrchových a podzemních vod z komunálních zdrojů v místní části obce. Postaveno bylo sedmáct domovních čistíren odpadních vod.

Celkové způsobilé výdaje
3 873 392 Kč
Dotace ze SFŽP ČR
2 549 999 Kč

Název projektu: Odkanalizování obce Vidče m. č. Háje a dvě samoty systémem MDČOV
Kraj: Zlínský
Okres: Vsetín
Příjemce podpory: obec Vidče
Ukončení projektu: červen 2023

Foto: archiv SFŽP ČR

Praha 12: Školní zahrada

Zahrady mateřské školy se proměnila na místo přirozeného vzdělávání, environmentální výuky a společného setkávání nejen dětí MŠ Hvězdička v Praze 12, ale i spolupracujících spolků, rodičů a veřejnosti. Školní zahrada nabízí další prostor pro vzdělávání a přirozený a delší pobyt venku.

Celkové způsobilé výdaje
574 095 Kč
Dotace ze SFŽP ČR
487 980 Kč

Název projektu: MŠ Hvězdička – rozvoj environmentálního vzdělávání a výchovy
Kraj: Praha
Městská část: Praha 12
Příjemce podpory: Mateřská škola Hvězdička v Praze 12
Ukončení projektu: leden 2024

OPERAČNÍ PROGRAM SPRÁVEDLIVÁ TRANSFORMACE

Chomutov: Skleník pro střední školu

Střední škola využívá nový, moderní skleník. Sloužit bude pro výuku učebních oborů zahradnická výroba, zahradnické práce, zahradník a zemědělec-farmář. Žáci se v něm naučí pěstování rostlin a zeleniny, pikýrování a přesazování výpěstků, roubování i ochraně rostlin.

Celkové způsobilé výdaje
34 689 011 Kč
Příspěvek EU
29 485 659 Kč

Název projektu: SŠTGA – revitalizace areálu pro výuku zahradnických oborů Jirkov
Kraj: Ústecký
Okres: Chomutov
Příjemce podpory: Ústecký kraj
Ukončení projektu: říjen 2023

Foto: Ústecký kraj

Ostrava: Vylepšení učebny

Modernizace učebny hudební výchovy včetně dovybavení. Ve škole funguje jak čtyřleté, tak osmileté gymnázium, kde je do výuky zařazena hudební výchova. Škola se proto rozhodla zaměřit se na modernizaci zastaralého vybavení odborné učebny hudební výchovy.

Celkové způsobilé výdaje
1 058 823 Kč
Příspěvek EU
900 000 Kč

Název projektu: Modernizace učebny hudební výchovy na Biskupském gymnáziu v Ostravě
Kraj: Moravskoslezský
Okres: Ostrava
Příjemce podpory: Biskupské gymnázium v Ostravě
Ukončení projektu: prosinec 2023

Foto: archiv SFŽP ČR

MODERNIZAČNÍ FOND

Čechy: Fotovoltaika na úřadě

Obec snížila spotřebu energie v budově obecního úřadu. V něm se nachází kanceláře starostky a účetní, zázemí pečovatelské služby, společenský sál a hasičská zbrojnice. Všechny původní zdroje na zemní plyn nahradil nový elektrokotel. Na střechu přibýlo 21 fotovoltaických panelů.

Celkové způsobilé výdaje
586 957 Kč
Dotace z Mod. fondu
300 443 Kč

Název projektu: FVE OÚ Čechy
Kraj: Olomoucký
Okres: Přerov
Příjemce podpory: obec Čechy
Ukončení projektu: září 2023

Foto: Obec Čechy

Kovalovice: Biotop se soláry

Místní se v Kovalovicích chodí koupat do přírodního koupacího biotopu, který obec nechala vybudovat. Nově využívá i solární energii. V areálu vznikly nově dvě samostatné střešní fotovoltaické elektrárny, každá má dvaadvacet panelů.

Celkové způsobilé výdaje
1 040 076 Kč
Dotace z Mod. fondu
766 362 Kč

Název projektu: Sokolovna Kovalovice – střešní FVE
Kraj: Jihomoravský
Okres: Brno-venkov
Příjemce podpory: obec Kovalovice
Ukončení projektu: červen 2024

Foto: archiv SFŽP ČR

▶ TRVALE UDRŽITELNÁ PÉČE O LES PROSPÍVÁ CELKOVÉMU KLIMATU PLANETY

Od zasněžených jedlí u polárního kruhu přes deštné pralesy na rovníku až po pouštní křoviska australského vnitrozemí je naše planeta domovem neuvěřitelně pestré škály lesních porostů. Ač se od sebe velice liší, jedno mají společné: nevyhnuly se jim zásahy lidské činnosti, ne vždy to, co by pro ně bylo bývalo nejlepší. Přes desítky let snahy vynaložené na jejich záchranu některé z nich stále ubývají. A přesto existuje oblast, kde jim lidská činnost může být k dobru – trvale udržitelné lesní hospodaření.

Foto: Shutterstock/Martin Bianco Ricci

Existuje cesta ke klimaticky stabilní budoucnosti? Určitě ano, a hned několik. Jednou z možností je citlivé a smysluplné lesní hospodaření ve dvou souběžně probíhajících rovinách. První představuje ochranu a obnovu původních lesů se všemi jejich ekologickými a klimatickými přínosy, druhá pak ekologické hospodaření v komerčních lesích s cílem dosáhnout globálního přechodu na trvale udržitelnou cirkulární bioekonomiku.

Těžit a znovu vysazovat

Stačí se nebát a jít na to – v tomto případě doslova – od lesa. Potenciál lesnického sektoru spočívá v tom, že sám ze své podstaty nabízí možnosti k řešení jedněch z nejpálčivějších problémů současného světa: jak minimalizovat odpad a zabezpečit, aby příroda i nadále prospívala. Ekostopa lesnictví je už tak poměrně malá, alespoň ve srovnání s ostatními průmysly, a větší volání po dřevě pěstovaném v duchu trvalé udržitelnosti a výrobcích z něj otevírá prostor pro rozsáhlejší znovuzalesňování dřívě vymýcených lesních porostů, což v další návaznosti bezesporu prospívá klimatu. Poptávka po produktech ekolesnictví představuje i nezbytnou ekonomickou podporu pro majitele lesů a umožňuje jim smysluplně nastartovat vlastní cirkulární ekonomiku v podobě vysá-

zení stromů, péče o ně během růstu a vysazení nových, když jsou tyto vytěženy.

Panují všeobecné obavy, že zvýšená poptávka po dřevě v jakékoli podobě povede k ještě většímu odlesňování. Opak je ale pravdou. Většina odlesňování probíhá za účelem získávání další a další zemědělské půdy, zatímco v případě trvale udržitelné praxe lesního hospodaření les zůstává i nadále lesem a je tak před odlesňováním uchráněn. Ovšemže se stoupajícím zájmem o dřevo je potřeba, aby to byli především samotní majitelé lesů, kdo zabezpečí, aby k odlesňování nedocházelo a způsob jejich hospodaření byl opravdu v duchu trvalé udržitelnosti.

Podpora přirozené obnovy lesa

Přirozený les ví sám nejlépe, jak se o sebe postarat a udržet se ve zdraví. Je zároveň

nejlepším učitelem pro ty, kteří vlastní komerční lesy, aby tak podle jeho příkladu mohli činit v souladu s principy trvalé udržitelnosti. I komerční lesy budou fungovat lépe, pokud v nich budou obnovovány a udržovány přirozené ekosystémy s případnou další návazností na obnovu mokřadů a mokřin, navrácení původních a ohrožených druhů do stávajících lesních ekosystémů, ale i na půdu zdevastovanou těžbou, budování biokoridorů a zvyšování zásob uhlíku v půdě.

Podpora domorodých obyvatel a místních komunit

Tradiční území domorodých a místních komunit se rozkládá na jedné čtvrtině zemské pevniny, ale zároveň je domovem celých 80 % biodiverzity naší planety. Odhaduje se, že na lese závisí živobytí téměř 200 milionů lidí. Podpora domorodého a přitom trvale udržitelného lesnictví, které je zároveň zdrojem obživy, je tedy více než žádoucí alternativou odlesňování za účelem rozšiřování zemědělské krajiny.

Příkladem úspěšné praxe v této oblasti může být zambijský kmen Moomba, který získal práva na trvale udržitelné obhospodaření svých lesů.

Zmírnění tlaku na nedotčené lesy a jejich biodiverzitu

Odlesňování představuje pro biodiverzitu obrovskou hrozbu a ochrana zdravých a druhově rozmanitých lesů, které už máme, je jedním z nejlepších způsobů, jak uchovat zbylé lesní ekosystémy našeho světa. Vysazené lesy tvoří pouhých 7 % světové lesní plochy, ale poskytují téměř polovinu produkce dřeva. Trvale udržitelné obhospodařování těchto lesů by pomohlo uspokojovat vzrůstající poptávku po dřevě coby obnovitelném

Trvale udržitelné hospodaření v lesích může být vhodným katalyzátorem klimatických změn. Může jít přitom i o vhodné skloubení komerčního lesnictví s ochranou a uchováním přirozených ekosystémů.

Pokud se zvýší poptávka po lesních a lesnických výrobcích získaných v duchu trvalé udržitelnosti, vznikne tím i potřebný impulz ke smysluplnému znovuzalesňování.

materiálu a zároveň by ulevilo hrozbě odlesňování přirozených lesů s jejich bohatou biodiverzitou.

Snížení uhlíkové stopy stavebnictví

Vytvořit cirkulární bioekonomiku v dřevařském průmyslu není až tak složité, neboť může operovat se dřevem coby obnovitelným materiálem z lesů obhospodařovaných v duchu trvalé udržitelnosti. Pokud se stromy těžené v trvale udržitelném režimu využijí například v podobě dřevěného masivu ve stavebnictví, jsou skvělou alternativou na výrobu energeticky náročných materiá-

lů s obrovskou ekostopou, jako jsou beton a ocel. Budovy postavené z dřevěného masivu se navíc stávají úložišti uhlíku, které vydrží stát desítky let i déle.

Nedávná studie dokonce uvádí, že pokud by stavebnictví do roku 2100 ve velkém přešlo na využívání dřevěného masivu, snížilo by to každoroční globální emise o objem odpovídající téměř polovině celkových emisí Spojených států. Aby se tak ale mohlo stát, muselo by dojít k přehodnocení všech aspektů a článků, ze kterých současný stavební průmysl sestává. A to je nemalé sousto. ●

K přijetí konceptu trvale udržitelného lesnictví je zapotřebí osvěta

Představa porážených stromů je většinou lidí spíše nepřijemná. Zatímco dřevo coby materiál mají všichni rádi, mnohým vadí právě to, že je těženo v lese. Před několika lety proběhl ve Spojených státech průzkum, z něhož vyšlo najevo, že čtyři z pěti dotázaných si uvědomují, že dřevo je obnovitelný materiál, nicméně pouze jeden z pěti si lesnický sektor jakkoli spojil s trvalou udržitelností. Jde o poněkud nešťastné nedorozumění a v současném ovzduší klimatické krize může být i nebezpečné. Skutečnost je taková, že trvale udržitelné lesní hospodaření a produkty z něj vzešlé nám mohou pomoci zachránit planetu před námi samotnými.

ECHO

Zeleň na sídlištích v Lounech čeká arboristické ošetření

V Lounech se chystají na komplexní arboristická ošetření významných stromů na vybraných lokalitách ve městě. Celkem bude ošetřeno 2 058 stromů na celém území města s cílem zajistit jejich dlouhodobou funkčnost a zdraví a bezpečnost pro obyvatele i návštěvníky. Ošetření bude provedeno na základě odborného hodnocení, které určí specifické potřeby jednotlivých stromů. V rámci projektu budou realizovány různé arboristické zásahy, jako jsou udržovací stabilizační řezy, které pomáhají předcházet riziku rozlomení nebo pádu větví, a instalace bezpečnostních systémů v korunách stromů pro zvýšení jejich stability. Projekt je spolufinancován Evropskou unií prostřednictvím Operačního programu Životní prostředí.

Žebětínský rybník čeká revitalizace

Revitalizace přírodní památky Žebětínský rybník v brněnské městské části Žebětín by mohla začít v polovině listopadu. Práce odhadem za 7,7 milionu korun obnáší odbahnění rybníka, opravu bezpečnostního přelivu a další opatření k obnovení funkce při zachování přírodního charakteru. Projekt již získal dotaci z Národního programu Životní prostředí ve výši 6,3 milionu korun. Rybník, který má rozlohu 4,42 hektaru, slouží jako útočiště pro rozmnožování chráněných druhů obojživelníků, hlavně ropuchy obecné, skokana hnědého a skokana štíhlého. Projekt je zaměřen na celkovou revitalizaci, zejména na odbahnění. Podle odhadu pracovníci vytěží sediment o objemu 6 400 metrů krychlových.

Ministr předal novou obalovou cenu

V rámci slavnostního galavečera součte Obal roku 2024, kterou organizuje Obalový institut Syba, byly oceněny nejlepší inovace v oblasti obalového designu, udržitelnosti a technologií. Jedním z vrcholů večera bylo udělení nové Ceny ministra životního prostředí. „Cenu ministra životního prostředí ode mě získaly LDPE smrštitelné fólie z nízkohustotního polyetylénu. Tento stoprocentně český výrobek, který obsahuje 50 % PCR recyklatu, svým složením naplňuje myšlenku cirkularity a zaměřuje se na recyklovatelnost a snížení uhlíkové stopy. Inovativní obal je kombinací ekologických výhod a vysoké funkčnosti,“ uvedl ministr životního prostředí Petr Hladík při předávání ocenění.

Foto: Shutterstock/Jevgenija Telennaja

▶ Sloni se bojí včel a to jim v Africe zachraňuje život

Charismatické obři, největší z pozemských savců. Těžkotónáží býložravci, kteří dokáží k nepoznání změnit prostředí, ve kterém žijí a pohybují se. Zdálo by se, že jejich jedinými nepřáteli jsou člověk a lev, ale oni se bojí ještě jednoho stvoření – včely. A tam, kde jim hrozí nebezpečí od lidí, je to právě strach ze včel, co jim zachraňuje životy.

Katastrofická míra pytláctví v Africe v sedmdesátých a osmdesátých letech způsobila, že sloni z Afriky téměř vymizeli. Díky zákazu obchodování se slonovinou z roku 1989 a zavedení efektivního managementu ochrany divoké africké přírody se jejich populace zotavila. Ačkoliv se dále pytláci a nad slony se stále vznášejí hrozba vyhynutí, jejich počty rostou, a to zejména ve východní a jižní Africe.

Podobně a ještě rychleji roste i počet lidí, kteří v oblastech obývaných slony žijí. A v tom se skrývá jádro odvěkého konfliktu mezi člověkem a zvířetem, které se nevyhýbá ani slonům. Tam, kde sloni volně bloumali krajinou, jsou dnes pole. Když se zvířata vy-

dávají na své každoroční cesty, obdělávaná zemědělská půda jim stojí v cestě. Nezastaví se. Pustoší a spořádávají úrodu vypěstovanou lidmi. Je to příběh, který často končí smrtí – buď člověka, nebo slona. Slon zra-

něný farmářem při obraně jeho pole je obrovsky nebezpečný. Může se stát, že jeho zranění je tak stresující pro celou jeho sloní rodinu, že agresivitu vůči lidem bude dědit – díky pověstné genetické paměti – mnoho

Mezi putujícími slony a farmáři chránícími svou úrodu dochází k častým konfliktům. Včelí ploty jsou geniálně jednoduchým a levným opatřením na ochranu jak úrody před slony, tak slonů právě před konflikty s farmáři.

Foto: Shutterstock/Jacques Hugo

Za svoji práci se včelími úly získala doktorka Lucy Kingová cenu univerzity St. Andrews a ruku v ruce s tím i finanční podporu na rozšíření svého projektu do Asie, kde mají soužití a spolupráce člověka a slona také velmi dlouhou a spletitou historii.

dalších sloních generací. Někdy je slon – navzdory tomu, že je to nezákonně – za zničení úrody a pole zabít.

Spásný strach

Projekt na ochranu slonů i lidí, který využívá strachu slonů ze včel, patří k nejgeniálnějším a nejobdivovanějším na svém poli. Sloni totiž mají ze včel hrůzu. Zdálo by se, že sedm centimetrů kůže je před jejich žihadly musí spolehlivě ochránit, ale přece jen mají na těle citlivá místa, pro která to neplatí. Ta se nacházejí okolo ústního otvoru a očí, za ušima a uvnitř choboty. A mladým slůňatům, která mají tenčí kůži, mohou roje včel – a africké včely jsou notoricky známé tím, že se pohybují a útočí v roji – opravdu ublížit. Ostatně byly zdokumentovány případy, kdy včelí roje zabily africké buvoly. Sloni se včel bojí tolik, že při setkání s nimi začnou máchat ušima, dupat nohama, vířit prach, poplašeně troubit a nakonec se dají na útek.

Projekt Sloni a včely (Bees and Elephants) je skvělou ukázkou toho, jak se takový strach dá krásně a jednoduše využít.

V rámci tohoto projektu jsou mezi kůly plotů, jimiž jsou africké farmy obehnané, každých deset metrů zavěšovány včelí úly. Když slon do takového plotu narazí, úl se rozhoupe, včely to popudí a vylétnou. Následkem toho uteče i slon, který se jich bojí.

Při zkouškách, jak je takové opatření účinné, zafungovaly včelí ploty v 80 % případů a slony odehnaly. To ale není jejich jediný přínos. Farmáři nejenže takovým plotem získají neustálou ochranu své úrody, takže při její obraně nezraňují ani nezabíjejí slony, ale není ani důvod, aby se tak dělo v pomstě za její zničení. Včely navíc produkují lahodný „elephant friendly“ med, který farmáři sklízí a prodávají. „Sloní“ med je v častu velmi chudých komunitách nemalým finančním zdrojem a významnou částkou na přilepšení. Včelařství má v Africe navíc dlouhou tradici a farmáři tak mají z čeho čerpat zkušenosti s péčí o včelí úly. Včely jim také opylují úrodu a tím zvyšují její výnosy. Konečným výstupem tohoto jednoduchého a velmi krásného projektu může být stabilní příjem pro africké zemědělské komunity a tím pádem i alternativa k pytláctví, které ohrožuje populace vzácných a ohrožených živočichů africké divočiny. Je to projekt, ze kterého těžší zvířata a lidé a tak by to ideálně mělo být.

Za projektem stojí dlouholetý výzkum

Projekt je duchovním dítětem doktorky Lucy Kingové. Ta je v oblasti ochrany divoké přírody legendou i nekorunovanou královnou zároveň. Za svou výjimečnou doktorskou práci na toto téma byla oceněna

VČELÍ TROUBENÍ

Doktorka Lucy Kingová při svých výzkumech zjistila, že sloni na včelí bzukot reagují specifickými zvuky. Všimla si, že když sloni před včelami prchají, třesou přítom hlavou a vydávají zvuky, které nazývá „včelím troubením“. Když tento zvuk nahrála a při dalších výzkumech pustila deseti sloním rodinám, šest z nich uteklo, aniž by slyšelo či vidělo přímo včely. Když jim byla přehrána nahrávka jiných zvuků, mezi nimiž včelí troubení nebylo, měli se k odchodu pouze dvě sloní rodiny. Zdá se, že změnou polohy jazyka mohou sloni – stejně jako my – vydávat různé druhy zvuků, a není proto vyloučené, že stejně tak jako pro včely mají specifické troubení i pro další dva své nepřátele – člověka a lva.

již v roce 2011. Kingová celý projekt vymyslela a ve spolupráci s charitativní organizací Save The Elephants jej také začala uvádět do praxe. Byla to právě ona, kdo ve své práci z roku 2007 poprvé zveřejnil skutečnost, že sloni se bojí včel. Už předtím se objevovaly určité domněnky na toto téma: ve zprávách strážců národních parků v Keni byly zmínky o tom, že sloni výrazně méně ničí akácie, na kterých jsou úly, ať už prázdné, nebo obydlené, a v Zimbabwe si všimli, že sloni volí nové trasy svých putování s ohledem na to, aby se na nich nenacházely žádné úly. Studie Lucy Kingové tyto domněnky s jistotou potvrdila. Společně s týmem výzkumníků pořídili digitální nahrávku včelího bzukotu tak, že rekordér s mikrofonem umístili v blízkosti včelího úlu, do kterého pak vhodili kámen. Získané čtyřminutové nahrávky pak byly přehrávány z bezdrátových reproduktorů umístěných ve falešných kmenech stromů v blízkosti sloních rodin v době, kdy vrcholí odpolední vedro. Ze sedmnácti testovaných sloních rodin se jich šestnáct dalo na úprk do osmdesáti vteřin od zaslechnutí bzukotu, z čehož u poloviny to bylo hned během prvních deseti vteřin. Jediná rodina, která zůstala, byla velmi mladá, a tak je pravděpodobné, že s útoky včel neměla ještě žádné zkušenosti. Klíčovým výstupem těchto testů bylo zjištění, že se vždy dala na útek celá sloní rodina. Kdyby to byli jen někteří jedinci, a ne celé rodiny, včelí ploty by úplně postrádaly smysl.

Na základě výzkumů doktorky Kingové by se mohlo zdát, že by stačilo, kdyby se na ochranu afrických farem pouštělo reprodukováné včelí bzukot. S tím by si ale proti tak chytrým zvířatům, jakými sloni jsou, dlouho nevystačili. Bez několika málo bolestivých žihadel, kterým se při každém přiblížení k úlům nevyhnu, by sloni velmi brzy zjistili, že je to celé podvod a žádné skutečné nepřijemnosti je kromě včelího bzukotu nečekají. ●

Pozvánky

PŘEDNÁŠKA

Přednáška k programu Nová zelená úsporám

7. listopadu 2024 / Stavotech – Moderní dům Olomouc

Přijedeme vám představit novinky v oblasti dotací na úsporné a ekologické bydlení. Poradíme vám, jaká opatření jsou pro váš dům vhodná i jak o dotační podporu požádat.

Dny pasivních domů

9. listopadu 2024 / Vráž u Berouna

10. listopadu 2024 / Předence

Zajímá vás, jak postavit zdravý a energeticky úsporný dům? Inspiруйте se prohlídkou rozestavěných i dokončených pasivních domů a zjistěte, jak vám s úsporným bydlením může pomoci program Nová zelená úsporám. Dny pasivních domů vám i v letošním roce umožní navštívit skutečné stavby, a to jak dokončené, tak ve fázi výstavby. Přímo od majitelů se dozvíte, jak se bydlí v pasivním domě, jaké jsou roční náklady na vytápění, jak stavba jejich domů probíhala i s kým svůj projekt realizovali. Specialisté Státního fondu životního prostředí ČR vám přiblíží možnosti dotační podpory z programu Nová zelená úsporám na výstavbu domů v nejvyšším energetickém standardu.

KONFERENCE

Počítáme s vodou 2024

7. listopadu 2024 / Paspův sál, Nádražní 43/84, Praha 5 – Smíchov

Zveme vás na 10. ročník konference Počítáme s vodou, věnované modro-zelené infrastruktuře a kvalitě vody, která se uskuteční 7. listopadu 2024 v Praze. Cílem projektu Počítáme s vodou, spolufinancovaného Státním fondem životního prostředí ČR, je informovat především zástupce veřejné správy a občany o principech přírodě blízkého hospodaření s dešťovými vodami a prosazovat systémy decentralizovaného odvodnění a využívání dešťové vody. Těmito tématům budou na konferenci věnovány i jednotlivé přednášky, na kterých se účastníci dozvědí, jak může správně navržené opatření hospodaření s dešťovou vodou ovlivnit kvalitu vody, čím je důležitý vodohospodářský detail při realizaci stavby i jak k problematice zapojení modro-zelené infrastruktury přistupují nejen české obce, ale i velké metropole, jako je Vídeň, Barcelona, Mnichov a další evropská města.

Konference o jednotném environmentálním stanovisku

19. a 20. listopadu 2024 / Hotel DUO, Teplická 492/19, Praha 9

Ministerstvo životního prostředí, odbor posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence a odbor legislativní, pořádá konferenci k tématu jednotného environmentálního stanoviska („Konferen-

ce o JES“), jejímž předmětem bude detailnější zaměření na aktuální otázky týkající se institutu jednotného environmentálního stanoviska. Konference bude probíhat prezenčně i online.

První den zazní přednáška k procesu JES, dále blok ke společnému rozhodnutí podle zákona o ochraně přírody a krajiny a k agendě lesního a vodního zákona v JES. Chceme se samozřejmě věnovat také tématu digitalizace stavebního řízení. Z dalších složek se budeme věnovat procesu EIA a JES, odpadům, prevenci závažných havárií, ovzduší a ochraně zemědělského půdního fondu. Druhý den bude probíhat formou panelové diskuse k tématům: praktické zkušenosti s JESem, přesahy JES do stavebního řízení – koordinovaná závazná stanoviska, fikce, přezkumy, kontroly a další související témata. Registrační formulář pro prezenční i online účast bude otevřený do 11. listopadu 2024.

SEMINÁŘE

Škola, která chrání klima

11. 11. 2024 / Jihlava, sál KÚ Kraje Vysočina, Žižkova 1882/57

22. 11. 2024 / Olomouc, sál KÚ Olomouckého kraje, Jeremenkova 1191

Seminář je zdarma a je určen primárně školám: pedagogům, zřizovatelům škol, popř. všem se zájmem o dekarbonizaci škol a klimatické vzdělávání. Součástí semináře bude představení nové publikace „Škola, která chrání klima“ a workshop pro učitele a učitelky, kteří si vyzkoušejí konkrétní aktivity vhodné do výuky. Ředitelé a zřizovatelé škol se zase seznámí s praktickou stránkou, jaká opatření lze na škole realizovat a na co lze žádat o podporu z dotačních programů. Organizátoři prosí o potvrzení vaší účasti prostřednictvím registračního formuláře nejpozději pět dnů před konáním školení ve vybraném městě. Registrovaným účastníkům budou včas zaslány podrobnosti ohledně místa konání akce a dalších organizačních záležitostí. Účastníci získají „potvrzení o účasti“ v rozsahu osmi pedagogických hodin. Více na webu www.chaloupky.cz/dekarbonizace-skol. Akce probíhá za podpory Ministerstva životního prostředí a je spolufinancována z Operačního programu Životní prostředí 2021–2027.

Ptáci & sklo

26. listopadu 2024 / Dům přírody Jizerských hor, Oldřichov v Hájích čp. 5

Agentura ochrany přírody a krajiny, regionální pracoviště Liberecko, vás zve na seminář Ptáci & sklo. Lektori Gabriela Dobruská a Lukáš Viktora (Česká společnost ornitologická) proberou následující témata: ochrana synantropních druhů ptáků na stavbách, kolize ptáků s reflexními a průhledovými plochami, typizace problému a nebezpečné prvky na budovách, osvědčené postupy a slepé uličky, nové technologie a problémy, ukázky možných technických řešení, standard AOPK ČR – opatření v rámci prevence kolizí ptáků s transparentními a reflexními materiály a související pravidla a zkušenosti s dotačními programy.

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Životní prostředí

Spolufinancováno
Evropskou unií

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Priorita | měsíčník Státního fondu životního prostředí ČR | vydává Státní fond životního prostředí ČR, rezortní organizace Ministerstva životního prostředí | ročník 17 | číslo 11 | listopad 2024 | časopis je distribuován bezplatně, pouze na území ČR | adresa redakce: Olbrachtova 2006/9, 140 00 Praha 4 | kontakt na redakci: priorita@sfpz.cz | www.sfpz.cz, www.opzp.cz | redakce: šéfredaktor: Jan Rödling; redaktorka: Barbora Scheinherrrová; grafická úprava: Eva Štanglová | fotografie na titulní straně: archiv SFŽP ČR | číslo registrace: MK ČR E 18178 | Tento časopis je tištěn dle ekologických standardů. | Texty z časopisu Priorita je možné přetiskovat za předpokladu uvedení autora a zdroje.

Prosíme o správné vytrídění recyklovatelného obalu i časopisu.